

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

TAURAGĖS „AUŠROS“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2014-01-13 Nr. A-67

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2013 m. lapkričio 25–29 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – **Violeta Gendvilienė.**

Išorės vertintojai:

Irena Lodienė, atsakinga už 1 srities „Mokyklos kultūra“, 2 srities „Ugdymas ir mokymas“ rodiklių 2.1.4 ir 2.1.5. vertinimą;

Nikolaj Petunov, atsakingas už 2 srities „Ugdymas ir mokymasis“ vertinimą, išskyrus temą 2.1. „Bendrasis ugdymo organizavimas“;

Andrius Norkus, atsakingas už 3 srities „Pasiekimai“ rodiklių 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3 ir 4 srities „Pagalba mokiniui“ vertinimą ;

Alma Uznė, atsakinga už 5 srities „Mokyklos strateginis valdymas“, 2 srities „Ugdymas ir mokymas“ temos 2.1. „Bendrasis ugdymo organizavimas“ rodiklių 2.1.1., 2.1.2., 2.1. 3., 2.1.4. vertinimą ir 3 srities „Pasiekimai“ rodiklių 3.1.1 ir 3.1.2 vertinimą.

Išorės vertintojai stebėjo 89 ugdymo proceso veiklas (85 pamokas, neformaliojo švietimo būrelių veiklą, konsultaciją, klasės valandėlę), gilinosi į mokinių ir mokytojų veiklą pamokose, stebėjo jų elgesį ir santykius natūralioje aplinkoje: pertraukų metu, klasėse, koridoriuose. Vertintojai bendravo su mokytojais, mokiniais ir jų tėvais, skaityklos darbuotoja, pagalbos mokiniui specialistais, techninio personalo darbuotojais. Vyko individualūs pokalbiai su direktore, pavaduotojomis ugdymui, mokiniais. Išorinio vertinimo metu susitikta su 5–8 klasių mokiniais, Vaiko gerovės komisija, įsivertinimo grupe, Metodine taryba, Mokinių taryba ir Mokyklos taryba. Išorinio vertinimo komanda išanalizavo mokyklos veiklos bei mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentus, mokinių ir tėvų nuomonės apie „Aušros“ pagrindinės mokyklos veiklą tyrimo statistinę ataskaitą (toliau – STA), pirminę mokyklos informaciją, Tauragės rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus pateiktą informaciją apie akademinį mokinių pasiekimus rajono kontekste ir mokyklos perspektyvą savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkos kontekste.

Vertinant mokyklos veiklą, vadovautasi Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ĮSAK-608 „Dėl bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu, naudotasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose aprašytais bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodikliais, informacijos fiksavimo formomis. Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė:

- **„labai gerai“** – veikla pamokoje yra nepriekaištinga, veiksminga, savita, kūrybiška (4 lygis); šiuo lygiu įvertintą mokytojo patirtį galima paskleisti už mokyklos ribų;
- **„gerai“** – veikla pakankamai kryptinga, tinkama, lanksti, turinti savitų bruožų (3 lygis); taip įvertintą mokytojų patirtį verta skleisti mokykloje;
- **„patenkinamai“** – veikla yra priimtina, vidutiniška, ne visuomet prasminga ir veiksminga, t.y. veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti (2 lygis);
- **„prastai“** – veikla neperspektyvi, neveiksminga, nekonkreči, rizikinga, veiklą būtina tobulinti (1 lygis);

- „labai prastai“ – veiklą būtina iš esmės keisti (N lygis).

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus prie teiginių nurodomos temos (pvz., 2.3., 2.4.), veiklos rodikliai (pvz., 1.1.1., 1.1.2.) bei veiklos kokybės lygiai, kuriuos mokykla gali patikslinti Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose. Ataskaitoje pateiktos išorinio vertintojų išvados ir rekomendacijos yra priimtos bendru komandos susitarimu, įvertinus išorės vertinimo metu surinktus duomenis.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad visus rekomenduojamus patobulinimus Tauragės „Aušros“ pagrindinės mokyklos bendruomenė gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodama vidaus išteklius ir, esant poreikiui, pasitelkdama išorės partnerius.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

„Aušros“ pagrindinė mokykla – jauniausia Tauragės miesto mokykla, įsikūrusi individualių namų kvartale, miesto pakraštyje. Jos istorija prasideda 1990 m., kai buvusio miesto politechnikumo pastate (Tauragės pilyje) atidaryta Tauragės 6-oji vidurinė mokykla. 1993 m. mokykla išsikėlė į naują (dar nebaigtą statyti) pastatą naujame miesto rajone. 2006 m. mokykla, dėl mokinių skaičiaus mažėjimo mikrorajone, reorganizuota į „Aušros“ pagrindinę mokyklą. Mokyklos patalpose įsikūręs Tauragės r. savivaldybės Viešosios bibliotekos A. Vymerio filialas ir Kauno kolegijos Tauragės skyrius. Šiais mokslo metais Švietimo skyriui bendradarbiaujant su Kauno kolegija ir KTU, rasta galimybė „Aušros“ pagrindinėje mokykloje įkurti Jaunųjų kompiuterininkų mokyklą, kurią gali lankyti visi rajono mokiniai (Tauragės rajono Tarybos sprendimu pakeista priėmimo į formalųjį švietimą papildančio ugdymo ir neformaliojo ugdymo programas tvarka). Tai prisideda prie patrauklaus mokyklos įvaizdžio formavimo.

Mokykla vykdo priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programas. 2013 m. lapkričio 4 d. duomenimis, ugdymo įstaigoje mokosi 359 mokiniai, juos ugdo 44 mokytojai (iš jų 6 mokytojai dirba antraeilėse pareigose). Mokytojų kvalifikacija aukšta – 1 mokytojas ekspertas, 25 mokytojai metodininkai, 11 vyresniųjų mokytojų, 6 pedagogai turi mokytojo kvalifikacinę kategoriją. Mokytojams talkina logopedas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas (visi po 0,8 etato), sveikatos priežiūros specialistė (0,4 etato). Mokykloje trūksta profesionalaus psichologo. Nuo 2009 m. gruodžio 18 d. mokyklai vadovauja direktorė Snieguolė Bastakienė (II vadybinė kategorija), direktoriaus pavaduotojos ugdymui Rita Poškienė ir Ala Venckienė (II vadybinė kategorija) bei direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams Gintaras Pušinskas. Mokyklos direktorė – Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos Tauragės skyriaus pirmininkė.

Mokykloje mokosi Tauragės rajono Tarybos sprendimu priskirtos teritorijos mokiniai, tačiau niekuomet neatsisakoma priimti mokinių, kurie pašalinti iš kitų mokyklų, nes bendruomenėje laikomasi nuostatos, kad reikia ieškoti individualaus priėjimo prie kiekvieno mokinio. Daugumos mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė – ekonominė padėtis yra vidutinė: 124 (34,5 proc.) mokiniai gauna nemokamą maitinimą, 85 šeimos menkai materialiai apsirūpinusios, iš jų 45 – nepilnos šeimos (vaikus augina vienas iš tėvų). Mokinių akademiniai pasiekimai vidutiniški, dažniau mokyklos vardą garsina laimėjimai sporto ir meno srityse.

Mokyklinio autobusiuko mokykla neturi, tačiau problemų dėl mokinių pavežimo nekyla, nes visuomeninio transporto tvarkaraštis mokiniams yra patogus ir tinkamas. „Aušros“ pagrindinė mokykla daug dėmesio skiria mokinių saugumui – tai vienintelė mokykla Tauragės rajone, kurioje dirba apsaugos darbuotojas. Mokinių saugumui užtikrinti pertraukų metu budi mokytojai, įrengtos vaizdo stebėjimo kameros. Mokykla neturi savo stadiono, tačiau gali naudotis miesto stadionu. Tai nėra labai patogus, nes jis yra maždaug už 300 metrų. Šaltuoju metų laiku mokiniai gali sportuoti dvejose sporto salėse – didžiojoje ir mažojoje. Pastarojoje dažniausiai vyksta pradinių klasių mokinių kūno kultūros pamokos. Mokyklos valgykla didelė, erdvi, tačiau dėl maitinimo kokybės dalis mokyklos bendruomenės (remiantis STA) turi nusiskundimų. Aktų salė erdvi, gražiai sutvarkyta. Nuo pat mokyklos pastatymo įrengtoje oranžerijoje vešliai žaliuoja įvairūs augalai, žydi

gėlės. Bendrosios edukacinės erdvės puošiamos estetiškais mokinių darbais, informacija įvairiais ugdymo organizavimo, švietimo klausimais pateikiama standuose.

Artimiausiu metu, išliekant mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijoms, mokykla gali būti reorganizuota į progimnaziją. Tai kelia nerimo pedagoginiam darbuotojų kolektyvui ir iš dalies trukdo teikti kokybiškesnes ugdymo paslaugas.

II. STIPRIEJI IR TOBULINTINI MOKYKLOS VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji mokyklos veiklos aspektai

1. Mokyklos atvirumas ir svetingumas (1.1.5 – 3 lygis).
2. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis (1.2.3 – 3 lygis).
3. Partnerystė su kitomis institucijomis (1.4.2 – 3 lygis).
4. Tarpdalykinės ugdomosios veiklos (2.1.3 – 3 lygis).
5. Ugdymo turinio aktualizavimas (2.3.2 – 3 lygis).
6. Vertinimas kaip informavimas (2.6.3 – 3 lygis).
7. Mokinių pasiekimai konkursuose, olimpiadose, varžybose (3.2.2 – 3 lygis).
8. Valdymo demokratiškumas ir pokyčių inicijavimas (5.3.1 – 3 lygis).
9. Tinkamas mokytojų išsilavinimas ir kvalifikacija (5.4.1 – 3 lygis).
10. Lėšų vadyba (5.5.1 – 3 lygis).

Tobulintini mokyklos veiklos aspektai

1. Mokymo nuostatos ir būdai (2.3.1 – 2 lygis).
2. Mokymosi veiklos diferencijavimas (2.5.2 – 2 lygis).
3. Išmokimo stebėjimas (2.3.4 – 2 lygis).
4. Atskirų mokinių pažanga ir pasiekimai (3.1.1 – 2 lygis).
5. Profesionalios psichologinės pagalbos teikimas (4.2.2 – 2 lygis).

III. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Tauragės „Aušros“ pagrindinės mokyklos kultūra tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti. Mokyklos etosas vertinamas vidutiniškai, išskyrus mokyklos atvirumą ir svetingumą, kuris vertinamas gerai. 2013–2014 m. m. mokyklos veiklos plane užfiksuotos vertybinės nuostatos skelbiamos mokyklos 1-ajame aukšte. Ugdymis pozityvias vertybes mokiniams sudaromos galimybės neformaliojo švietimo būreliuose, projektuose, renginiuose. Pakankama daug dėmesio socialinių kompetencijų ir elgesio kultūros formavimui skiriama pradinio ugdymo konkurencijai: dalis mokinių tikslingai įtraukti į smurto prevencijos programą „Antrasis žingsnis“, aiškiai susitarta ir užfiksuota mokinių pasiekimų knygelėse, kokios vertybės ir koks pradinių klasių mokinių elgesys mokykloje vertinami ir toleruojami. Vertybinės nuostatos ne tik deklaruojamos, bet ir atpažįstamos mokinių elgesyje: vizito metu vertintojai atkreipė dėmesį, kad dauguma pradinių klasių mokinių mandagūs, gražiai bendrauja tarpusavyje, sveikinas su mokytojais ir svečiais. Tačiau remiantis STA, pirminės mokyklos informacijos bei pokalbių su bendruomene duomenų analize, nustatyta, kad susitarimai dėl esminių vertybių, kuriomis grindžiama mokyklos veikla, daugiau formalūs. Deklaruojamos vertybės tik iš dalies atsispindi mokyklos strateginiuose tiksluose, metiniame veiklos plane, tradicijose. Tik dalis pokalbiuose dalyvavusių vyresniųjų klasių mokinių gebėjo nurodyti, kokių pagrindinių elgesio normų ir principų jų mokykloje susitarta laikytis.

Mokykloje kasmet švenčiamos valstybinės, religinės šventės, organizuojami netradiciniai renginiai, įvairūs projektai. Mokyklos pateiktoje pirminėje informacijoje pažymima, kad tradiciniai

renginiai ir projektai yra viena iš labiausiai išsiskiriančių mokyklos veiklos sričių. Kaip rodo STA duomenys, 68,7 procentams apklausoje dalyvavusių mokinių mokykloje organizuojami renginiai patinka. Kaip labiausiai įsimenančius ir patinkančius renginius mokiniai nurodė Naujųjų metų karnavalą, Užgavėnes, Sporto, Talentų šventes, Tolerancijos dieną, Comenius projektą „Sveikas jaunimas šiandien – puiki Europos ateitis!“, projektą „Mes rūšiuojam!“. Mokytojai išskyrė Adventinę popietę, Tėvų dieną, Mokslo ir žinių, Vasario 16-osios, Kovo 11-osios šventes. Mokinių tėvai minėjo, kad dalyvauja pradinėse klasių mokinių švenčiameje „Vaikystės šventėje“, Kaziuko mugėje. Vizito metu mieste vyko mokyklos „Jaunųjų valančiukų“ būrelio tradicinė prevencinė akcija „Saugokis žalingų įpročių!“.

Mokykla turi savo atributiką: himną, vėliavą, herbą, ženkliuką, mokinių iniciatyva, nuo šių mokslo metų – uniformą, kurią, bendru susitarimu, dėvi 1 – 8 klasių mokiniai. Istorijos mokytojo iniciatyva įkurtame „Mokyklos istorijos kampelyje“ saugomas ugdymo įstaigos metraštis, eksponuojami mokyklos simboliai, buvusių mokinių, mokytojų ir įsimintiniausių mokyklos gyvenimo akimirų nuotraukos. Mokykloje pradėtas kurti kraštotyros muziejus, tačiau interneto svetainėje tėra tik trumpa mokyklos istorija ir herbas. Pažymėtina, kad mokyklos viešose erdvėse simbolika taip pat neeksponuojama. Mokykla savo tradicijų kol kas nesieja su jai suteiktu prasmingu „Aušros“ vardu. Lankantis „Mokyklos istorijos kampelyje“ atkreiptas dėmesys, kad metraštyje mokyklos istorija nebefiksuoja, nuo 2009 m. ekspozicija papildyta tik keletu naujų eksponatų.

Mokyklos bendruomenės santykiai patenkinami. Ugdymo įstaiga daug dėmesio skiria bendruomenės narių saugumo užtikrinimui: įrengtos stebėjimo kameros, dirba apsaugos darbuotojas, pertraukų metu budi administracijos atstovas, mokytojai, mokiniai. STA duomenimis, 61,6 proc. mokinių teigia, kad saugiai jaučiasi visoje mokykloje. Didžioji dauguma tėvų (87,1 proc.) bei 62,6 procentai mokinių pažymi, kad jų nuomonė mokykloje vertinama. Pokalbyje su Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK) operatyvus mokinių problemų sprendimas, glaudus mokytojų, pagalbos specialistų, švietimo skyriaus bendradarbiavimas akcentuotas kaip mokyklos veiklos stiprioji pusė. Pokalbiuose mokiniai nurodė, kad problemas dažniausiai sprendžia su klasių vadovais. Tėvai teigė, kad į jų pateiktus siūlymus mokykla atsižvelgia (pavyzdžiui, atsižvelgiant į tėvų nuomonę, pradinėse klasėse neįvestas elektroninis dienynas), noriai bendradarbiauja ir padeda spręsti problemas. Kalbinti personalo darbuotojai nurodė, kad dalis vyresniųjų klasių mokinių mandagūs, sveikinasi, atsakingai budi per pertraukas. Tačiau, apibendrinus vertinimo metu surinktus duomenis, nustatyta, kad mokykloje nepakankamai kryptingai sprendžiamos mokinių netinkamo elgesio, lankomumo problemos. Sprendžiant šias problemas stokojama pozityvumo, psichologinių žinių, nepakankamai dėmesio skiriama mokinių netinkamo elgesio korekcijai.

Mokyklos atvirumas ir svetingumas vertinami gerai. Ugdymo įstaigoje susitarta dėl mokinių tėvų informavimo ir švietimo tvarkos. Tėvai kviečiami dalyvauti mokyklos renginiuose, bendruose susirinkimuose, klasių valandėlėse, ekskursijose. Tėvų atstovai dalyvauja Mokyklos tarybos veikloje. Mokykloje kasmet organizuojama Tėvų diena, kurios metu pristatoma būrelių veikla, sudaroma galimybė stebėti atviras pamokas, susitikti su mokytojais. Išorės vertintojai surinko informaciją, leidžiančią teigti, kad mokyklos informavimo tvarka tėvus tenkina. Minėtas įžvalgas patvirtina ir STA duomenys – net 96,5 proc. tėvų pritaria teiginiui „Man įdomūs ir naudingi tėvų susirinkimai“, net 89,4 proc. tėvų teigia, kad jiems pakanka informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje. Švietimo skyriaus pateiktoje informacijoje rašoma, kad mokykla niekada neatsisako priimti iš kitų mokyklų pašalintų mokinių. Pažymėtina, kad į mokyklą atvykę svečiai sutinkami mandagiai: mokyklos personalo darbuotojai, mokytojai ir dauguma mokinių sveikinasi, yra paslaugūs ir pasirengę suteikti reikiamą informaciją. Apibendrinę pateiktus duomenis, vertintojai daro išvadą, kad atvirumas ir svetingumas yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Remiantis STA duomenimis ir apibendrintais santykių, tvarkos, klasės valdymo pamokose vertinimais ir stebėtų pamokų protokoluose užfiksuota informacija, mokyklos klasių mikroklimatas vertinamas patenkinamai. STA duomenimis, 72,7 proc. mokinių nurodo, kad „klasės mokiniai su

mokytojais elgiasi pagarbiai“, 66,7 proc. teigia, kad klasės draugai „nesišaipo iš tų, kurie stengiasi gerai mokytis“, tačiau tik 38,4 proc. mokinių pritaria teiginiui, kad „klasėje yra laikomasi tvarkos, netriukšmaujama, todėl lengva susikaupti ir mokytis“. Apibendrinti santykių, tvarkos, klasės valdymo vertinimai pateikti 1-oje lentelėje.

Santykių, tvarkos, klasės valdymo apibendrintas vertinimas (N=85)

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
5 pamokos	32 pamokos	43 pamokos	5 pamokos
5,9 proc.	37,6 proc.	50,6 proc.	5,9 proc.

Kaip rodo 1 lentelėje pateikti duomenys, 50,6 proc. stebėtų pamokų santykiai, tvarka ir klasės valdymas įvertinti patenkinamai, dalyje (37,6 proc.) pamokų – gerai ir tik pavienėse pamokose (5,9 proc.) – labai gerai. Gerosios patirties pavyzdžiai, kai geri mokinių tarpusavio, mokinių ir mokytojų santykiai bei tvarką ir drausmę palaikančių susitarimų laikymasis kūrė palankų mokymuisi mikroklimatą, fiksuoti 3a kl. matematikos, 3b kl. muzikos, 8a kl. žmogaus saugos pamokose ir 2, 3 kl. specialiosiose pratybose.

Mokyklos pažangos siekiai vertinami patenkinamai, išskyrus mokyklos kaip organizacijos pažangos siekį, kuris vertinamas gerai. Daugumai mokinių sudarytos palankios sąlygos ugdytis meninius, kūrybinius, sportinius gebėjimus. Mokiniai skatinami dalyvauti rajono, šalies, tarptautiniuose konkursuose, varžybose, olimpiadose. Mokykloje pakankamai įvairi neformaliojo švietimo būrelių pasiūla. Mokinių mokymosi pasiekimai, lankomumas stebimi, aptariamai Mokytojų tarybos posėdžiuose, klasių valandėlėse. Mokiniais sudarytos galimybės papildomai konsultuotis su mokytojais, parengtas konsultacijų grafikas. STA duomenimis, 81,8 proc. mokinių pritaria teiginiui, „Mokytojai tiki, kad kiekvienas iš mūsų gali padaryti pažangą, mokantis jo dalyko“. Tačiau, remiantis mokyklos pateiktos pirminės informacijos, mokyklos dokumentų (strateginio plano, metinio veiklos plano) ir vertintojų užfiksuotų pokalbių analize, nustatyta, kad mokyklos bendruomenė aiškios vizijos dėl mokinių asmenybės socialinio ir moralinio ugdymo bei laukiamo mokinių pasiekimų lygio neturi. Tik pavienėse stebėtose pamokose vertintojai fiksavo, kad mokytojai tinkamai pamokoje matavo ir vertino mokinių pasiekimus ir individualią pažangą, atsižvelgdami į mokinių poreikius diferencijavo ugdomąsias veiklas.

Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekiai vertinami gerai. Ugdymo įstaigoje dirba tinkamą išsilavinimą ir kvalifikaciją turintys pedagogai. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas planuojamas. Pagal mokyklos galimybes seminarai organizuojami mokykloje, dalis mokytojų gerą patirtį skleidžia Tauragės rajone, respublikoje, tarptautinėse konferencijose. Kaip paaiškėjo iš pokalbių ir mokyklos pateiktos pirminės informacijos analizės, dėl lėšų trūkumo į seminarus išleidžiami ne visi norintys vykti, tačiau mokykloje susitarta, kad grįžęs iš seminaro pedagogas su kolegomis pasidalins įgytomis žiniomis ir patirtimi. Nuo 2012 m. rugsėjo mėn. mokykla 5 – 10 klasėse naudoja elektroninį dienyną, o 2013 m. prisijungė prie IQES online Lietuva sistemos. Mokykloje kasmet atliekamas veiklos kokybės įsivertinimas, gauti duomenys iš dalies tinkamai naudojami planuojant įstaigos veiklą. Siekdama pažangos, mokyklos bendruomenė tikslingai dalyvauja respublikiniuose ir tarptautiniuose projektuose (pavyzdžiui, „Pradinio ugdymo tobulinimas“, „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentru (5 – 8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, Comenius projekte „Sveikas jaunimas šiandien – puiki Europos ateitis!“). Apibendrinami pateikti duomenys bei išvelgdami mokyklos atvirumą kaitai, vertintojai daro išvadą, kad mokyklos pažangos siekis yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Mokyklos tvarka vertinama vidutiniškai. Darbuotojų pareigos nustatytos „Mokyklos vidaus darbo tvarkos taisyklėse“, reikalavimai mokinių elgesiui – „Mokinio elgesio taisyklėse“. Kaip paaiškėjo iš pokalbių, mokinius su elgesio taisyklėmis rugsėjo mėnesį supažindina klasių

vadovai. STA duomenimis, 62,6 proc. mokinių pritaria teiginiui „Jei prasižengiu mokykloje, su manimi elgiamasi sąžiningai ir teisingai“, tačiau kiek mažiau nei pusė (45,5 proc.) mokinių pažymi, kad „mokyklos priemonės prieš rūkymą, alkoholio, narkotikų vartojimą yra veiksmingos“. Mokiniai už labai gerą mokymąsi, budėjimą, sporto ir kitus pasiekimus skatinami žodžiu, padėkomis, dovanėlėmis, ekskursijomis (jei turima lėšų). Apie mokinių pasiekimus informacija skelbiama mokyklos televizoriuje, interneto svetainėje, informaciniuose stenduose. Konkursuose, varžybose mokinių gauti apdovanojimai eksponuojami mokyklos viešose erdvėse. Nors mokykla daug dėmesio skiria tvarkos ir drausmės užtikrinimui, mokinių pageidaujamo elgesio skatinimui, remdamiesi surinktų duomenų analize, vertintojai atkreipia dėmesį, kad 5 - 10 klasių mokinių elgesį reglamentuojančios taisyklės tik iš dalies paveikios. Pastebėta, kad mokinių elgesio taisyklių formuluotės ilgos, abstrakčios ir tik iš dalies orientuotos į mokinių pageidaujamo elgesio skatinimą: didžioji dauguma tvarkoje pateikiamų taisyklių reglamentuoja reikalavimus ir draudimus. Kaip paaiškėjo iš pokalbių, į elgesio taisyklių kūrimą mokiniai nebuvo įtraukti. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad mokykloje, ypač vyresnėse klasėse, išlieka aktualios dalies mokinių lankomumo, vėlavimo į pamokas ir netinkamo elgesio pamokose problemos.

Mokyklos aplinkos jaukumas patenkinamas. Bendruomenė rūpinasi vidaus ir išorės erdvių jaukumu: pagal galimybes remontuojamos mokyklos viešosios erdvės, kabinetai, edukacinės aplinkos aprūpinamos informacinėmis technologijomis, mokymo priemonėmis. Mokinių kūrybiniais darbais estetiškai puošiami koridoriai, šalia valgyklos įrengtas ir puoselėjamas „Žiemos sodas“. Daugumoje mokyklos patalpų palaikoma tinkama tvarka ir švara. Jaukumu ir estetiškumu ypač išsiskiria pradinių klasių kabinetai. Tačiau remiantis stebėtų ugdomųjų veiklų protokoluose užfiksuotų duomenų analize pažymėtina, jog tik dalyje stebėtų pamokų vertintojai fiksavo, kad mokytojai sukūrė ir palaikė tinkamą mokymuisi aplinką. Beveik visi pokalbiuose dalyvavę bendruomenės nariai akcentavo, kad mokykloje šalta, nejauku, kad mokyklai ypač reikalinga renovacija. Kaip nurodoma mokyklos pateiktoje pirminėje informacijoje bei nustatyta vertinimo metu apžiūrėjus mokyklos patalpas, daugeliui mokomųjų kabinetų ir mokyklos koridoriams reikalingas remontas.

Mokyklos ryšiai priimtini, išskyrus partnerystę su kitomis institucijomis, kuri vertinama gerai. Ugdymo įstaiga atvira vietos bendruomenei: mokyklos patalpose įsikūręs Kauno kolegijos Tauragės skyrius, A. Vymerio biblioteka (bibliotekos paslaugomis naudojasi ir mokyklos bendruomenė), Jaunųjų kompiuterininkų mokykla (ją gali lankyti viso Tauragės miesto mokiniai). Pažymėtina, kad su A. Vymerio biblioteka bendradarbiaujama organizuojant renginius, vykdant projektus. Dalis mokinių dalyvauja mieste organizuojamuose renginiuose (pavyzdžiui, akcijoje „Darom“, Šokių dienose ir kituose). Kasmet mokykloje organizuojamoje Adventinėje popietėje dalyvauja evangelikų ir katalikų kunigai. Organizuojant renginius, bendradarbiaujama ir su miesto stačiatikių cerkve (pavyzdžiui, gegužės mėnesį stačiatikių cerkvėje 6b ir 5a klasių mokiniams vesta rusų k. pamoka). Mokyklos dokumentų (strateginio plano, metinio veiklos plano) analizė rodo, kad mokykla bendravimui ir bendradarbiavimui su vietos bendruomene skiria dėmesį, tačiau, apibendrinus vertinimo metu surinktus duomenis, nustatyta, kad mokyklos ryšiai su vietos bendruomene neišplėtoti, tik dalis pedagogų, organizuodami renginius, vykdydami projektus ar kitas ugdomąsias veiklas, glaudžiau bendrauja ir bendradarbiauja su vietos bendruomenės institucijomis ir organizacijomis

Partnerystė su kitomis institucijomis vertinama gerai. Mokykla palaiko ryšius su Tauragės „Versmės“ gimnazija, Tauragės Jovarų pagrindine mokykla, Tauragės rajono Žygaičių gimnazija (bendradarbiaujama organizuojant renginius, stebima mokinių tolimesnio mokymosi sėkmė). Mokykla bendradarbiauja su Tauragės „Šaltinio“ progimnazija, Pagramančio biblioteka, Tauragės krašto muziejumi (organizuojami bendri renginiai, mokiniai su mokytojais lanko muziejaus parodas ir ekspozicijas). Švietimo skyriaus pateiktoje informacijoje pažymima, kad mokyklos bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, ypač Miškų urėdija, Policijos komisariatu, Vaikų globos namais „Šaltinėlis“ pakankamai veiksmingas. Iš pokalbių su V GK paaiškėjo, kad sprendžiant mokinių problemas, bendradarbiaujama su Tauragės savivaldybės Pagalbos mokytojui

ir mokiniui centru, Tauragės švietimo skyriumi. Kaip rodo pateiktos pirminės informacijos analizė, mokykla užmezgusi ryšius su Tauragės profesinio rengimo centru, Verslo informaciniu centru ir kitomis Tauragės miesto institucijomis. Pažymėtina, kad užmezgti ir palaikomi tarptautiniai ryšiai su Comenius projekte dalyvaujančiomis mokyklomis partnerėmis (bendradarbiaujama su mokyklomis partnerėmis iš 6 Europos valstybių: Lenkijos, Portugalijos, Graikijos, Italijos, Vokietijos, Rumunijos). Apibendrinami pateiktus duomenis, vertintojai daro išvadą, kad partnerystė su kitomis institucijomis yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Tačiau pažymėtina, kad mokyklai, siekiant aukščiausio įvertinimo šiuo aspektu, vertėtų, planuojant veiklą, numatyti, atsižvelgiant į mokyklos socialinį kontekstą bei mokinių poreikius, bendravimo ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais aiškius tikslus, pamatuojamus uždavinius, konkrečias priemones ir sėkmės vertinimo kriterijus.

Mokyklos įvaizdis vertinamas vidutiniškai. Ugdymo įstaiga apie savo veiklą, mokinių pasiekimus, renginius informaciją skelbia mokyklos televizoriuje, informaciniuose stenduose, interneto svetainėje. Apie mokykloje vykusių renginių ir mokinių pasiekimus bei laimėjimus konkursuose, varžybose, olimpiadose informacijos galima rasti Tauragės savivaldybės interneto svetainėje, rajono ir šalies spaudoje („Tauragės žiniuose“, „Tauragės kurjeryje“, „Dialogue“, „Žaliajame pasaulyje“). Kaip teigiami ir sektini pavyzdžiai, padedantys mokyklai kurti savo, kaip veiklios ir iniciatyvios mokyklos, įvaizdį, paminėtinos pradinė klasių mokytojų sukurtos informatyvios ir savo dizainu itin patrauklios 2a, 3b ir 4a klasių interneto svetainės. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad mokyklos svetainė (išskyrus paminėtus pavyzdžius) nepakankamai informatyvi: kaip jau minėta, svetainėje patalpinta tik trumpa mokyklos istorija ir herbas, skelbiami pamokų tvarkaraščiai. Svetainė nenaudojama tėvų pedagoginiam ir psichologiniam švietimui. Kaip paaiškėjo iš pokalbių, mokykla aiškios įvaizdžio kūrimo ir viešųjų ryšių plėtojimo strategijos neturi, išorinio įvaizdžio kūrimu rūpinasi tik dalis bendruomenės narių.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Ugdymas ir mokymasis Tauragės „Aušros“ pagrindinėje mokykloje vertinamas patenkinamai. Bendrasis ugdymo organizavimas mokykloje yra neblogas, o dalykų ryšiai ir integracija vertinami gerai. Mokykla, vykdydama pradinio ir pagrindinio ugdymo (I dalies) programas, vadovaujasi Bendrosiomis pradinio ir pagrindinio ugdymo programomis. Mokytojai neturi bendrų sutarimų dėl planų pavadinimo: vieni rašo ilgalaikius planus, kitų parengti planai yra ilgalaikiai teminiai, o dar kitų – teminiai. Planai iš dalies dera su 2010–2013 metų mokyklos strateginiu planu, kuriame numatyta įgyvendinimo priemonė „Tobulinti ugdymo planavimo formas“, o laukiamas rezultatas – „Ugdymo turinio planavimas trumpesniai laikotarpiui; jo koregavimas, atsižvelgiant į mokinių pažangą, pasiekimų lygį“. Peržiūrėję mokytojų parengtus planus vertintojai konstatuoja, kad visi mokytojai planus rengia mokslo metams, tik dalis mokytojų (dažniausiai pradinė klasių) planus koreguoja atsižvelgdami į kintančią situaciją. Nors mokytojai teigė, kad paralelėse klasėse mokosi skirtingų gebėjimų mokiniai, atsitiktinės atrankos būdu išanalizavus kai kurių klasių ilgalaikius planus nustatyta, kad jie vienodi savo turiniu ir apimtimi. Dalyje planų nekonkretizuotas pasiekimų vertinimas, tik nurodyta, kad „mokiniai vertinami kaupiamuoju balu“.

Mokykla pradinio ugdymo ir pagrindinio ugdymo programų planus rengia vieneriems mokslo metams. Planai suderinti su Steigėju, patvirtinti mokyklos direktoriaus įsakymu. Mokomųjų dalykų santykis atitinka valstybinių ugdymo planų reikalavimus. Ugdymo planuose numatytas ugdymo organizavimas, ugdymo programų įgyvendinimas, dalykų integracija, mokymosi diferencijavimas, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas, specialiųjų poreikių mokinių ugdymo organizavimas, pateikiamos pamokų paskirstymo lentelės. Neformaliajam švietimui 1–4 klasėse neišnaudota viena valanda, 5–10 klasėse išnaudotos visos Bendruosiuose ugdymo planuose tam numatytos valandos. Kadangi daugumos mokinių akademiniai pasiekimai vidutiniški, iš valandų, skiriamų mokinių poreikiams tenkinti, organizuojamos konsultacijos. Išorės vertintojams kalbantis

su mokyklos bendruomene paaiškėjo, kad į ugdymo planų rengimą dažniausiai aktyviai įsitraukia vadovai ir mokytojai, o mokiniai ir tėvai su jais yra tik supažindinami. Nors mokyklos ugdymo planuose rašoma, kad „planai sudaryti vadovaujantis 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendraisiais ugdymo planais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, kuriuose numatomi ir tikslai, ir uždaviniai“, tačiau mokyklos ugdymo planuose nenumatomi nei tikslai, nei uždaviniai. Mokyklos dokumentuose užfiksuota, kad rugsėjo pirmąją savaitę pamokų laikas visose klasėse 35 minutės, o tai prieštarauja Bendrųjų ugdymo planų reikalavimams. Tvarkaraščiai tik iš dalies padeda tinkamai įgyvendinti ugdymo planą, nes kai kurių klasių mokiniai turi „langų“. Pokalbiuose mokiniai sakė, kad ne visada gali lankyti norimus būrelius, nes kai kurie būrelių užsiėmimai vyksta tuo laiku, kai dar mokiniams nepasibaigusios pamokos.

Mokykloje vyksta integruotos pamokos, projektai, renginiai. Vadovų ir mokyklos bendruomenės narių įsitikinimu tokios ugdymo formos tinkamos bendradarbiavimui, gerosios patirties sklaidai. Ugdymo plane tinkamai numatomi tarpdalykiniai ryšiai, dalykinių ir bendrųjų gebėjimų integracija. 2013–2014 m. m. veiklos plane nurodytos integruotos pamokos, projektinės veiklos, kurios vyks per mokslo metus. Mokykloje yra kaupiami integruotų pamokų planai, kurie parengti laikantis susitartų reikalavimų. Mokytojų ilgalaikiuose planuose yra skiltis „Tarpdalykiniai ryšiai (integracija)“, kurioje dauguma mokytojų planuoja tarpdalykinius ryšius. Išorinio vertinimo metu nustatyta, kad integravimas yra tikslingas, nes integruojant bendrųjų kompetencijų ugdymą, paveikiau įgyvendinamos prevencinės ar socialinių įgūdžių ugdymo programos. 2010–2012 metais mokykla dalyvavo tarptautiniame Comenius projekte „Europos vienybė per kultūrą ir tradicijas“, 2012–2014 metais – tarptautiniame Comenius projekte „Sveikas jaunimas šiandien – puiki Europos ateitis“. Vertinimo savaitę vertintojai paveikius tarpdalykinius ryšius stebėjo 6b kl. gamtos ir žmogaus, 7a kl. fizikos, 8a kl. žmogaus saugos pamokose, 3ab kl., projektinėje veikloje. Apibendrinę pamokos stebėjimo protokolų duomenis, pokalbius su bendruomenės nariais, išanalizavę mokyklos dokumentus, vertintojai konstatuoja, kad tarpdalykinės ugdomosios veiklos yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Pasirenkamųjų programų pasiūla vertinama patenkinamai. Dėl valandų, skirtų mokinių ugdymo (-si) poreikiams tenkinti, susitarimai priimti Mokytojų taryboje. Mokyklos ugdymo (pradinio ir pagrindinio ugdymo) planuose nurodoma, kad valandos, skirtos mokinių ugdymo (-si) poreikiams tenkinti, pradinėse klasėse skiriamos kūno kultūrai, prevencinės programos „Antrasis žingsnis“ ir projektinės veiklos „Kelionė po Lietuvą“ įgyvendinimui. Pagrindinio ugdymo programoje minėtos valandos skiriamo braižybos moduliui, konsultacijoms, informacinių technologijų integruotam mokymui, anglų k. pagilintam mokymui. Skirstant valandas, iš dalies atsižvelgiama į tėvų ir mokinių pageidavimus. Tačiau, apibendrinus surinktą informaciją, nustatyta, kad trūkstant lėšų, ne visos valandos, skirtos mokinių ugdymo (-si) poreikiams tenkinti, panaudojamos, o pasiūla tik iš dalies tenkina mokinių poreikius.

Neformalusis vaikų švietimas vertinamas vidutiniškai. Mokykloje veikia 19 neformaliojo švietimo būrelių. Būrelių ugdomosios veiklos organizuojamos pagal mokytojų parengtas neformaliojo švietimo programas. Dažniausiai būrelių veikla orientuota į mokinių sportinių, kūrybinių, muzikinių gebėjimų ugdymą. Planuojant neformalųjį švietimą, pagal galimybes atsižvelgiama į mokinių poreikius: kiekvienų mokslo metų pabaigoje apklausiami mokiniai ir įvertinus apklausos rezultatus bei mokyklos finansinius ir žmogiškuosius išteklius, siūlomi neformaliojo švietimo užsiėmimai. Pokalbiuose mokiniai ir tėvai ypač palankiai vertino sporto ir dailės būrelius. STA duomenimis, dauguma mokinių (61,6 proc.) ir tėvų pažymi, kad vaikai po pamokų mokykloje randa užtektinai įdomios veiklos ir užsiėmimų. Išorinio vertinimo metu fiksuota kad, ne visada būreliai vyksta nustatytu laiku, nes dalies jų laikas sutampa su pamokų laiku.

Pamokos organizavimas vertinamas patenkinamai (žr. 2 lentelę).

Pamokos planavimo ir organizavimo apibendrintas vertinimas (N=85)

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
2 pamokos	23 pamokos	55 pamokos	5 pamokos
2,4 proc.	27,0 proc.	64,7 proc.	5,9 proc.

Stebėtų pamokų analizė leidžia daryti išvadą, kad dalis mokytojų savo veiklą planuoja pakankamai nuosekliai, planuodami pamokas remiasi ilgalaikiais, integruotų pamokų planais, individualiosios veiklos programa. STA duomenimis, 66,7 proc. mokinių pritaria teiginiui, kad daugumos mokytojų pamokos yra įdomios, o 94,3 proc. mokytojų nurodo, kad mokykloje reguliariai aptariama, kaip pagerinti kiekvieno mokinio ir visos mokyklos daromą pažangą. Pamokos uždavinys skelbtas beveik visuose stebėtose pamokose. Dalyje uždavinių buvo visos struktūrinės dalys (sąlygos, mokinių veikla, kriterijais pamatuojamas rezultatas). Tikslingi pamokos uždavinio pateikimo pavyzdžiai užfiksuoti pasaulio pažinimo 4a kl., gamta ir žmogus 6b kl., anglų k. 6b (I gr.) kl., katalikų tikybos 2a kl., rusų k. 10a kl., anglų k. 5 kl., dailės ir technologijų 3a kl., lietuvių k. 8a kl. pamokose. Kryptingas, į pamokos uždavinį ar numatytas veiklas orientuotas ugdomosios veiklos planavimas pasireiškė skirtingais aspektais: apgalvota pamokos struktūra (istorija 9 kl., kūno kultūra 8ab (mergaičių grupė) kl., neformaliojo švietimo būrelis „Kaukutis“ 3b kl.), mokymo (-si) metodų bei priemonių derme (muzika 3a kl.). Dalies vertintojų stebėtų pamokų struktūra buvo logiška, mokytojai suvokė, ko ir kodėl moko, ko siekia mokydami, derėjo pamokos uždavinys, taikyti ugdymo metodai, naudotos mokymo priemonės, organizuota mokymo (-si) veikla. Tai pasakytina apie lietuvių k. 2a, 4a kl., istorijos 5 kl., matematikos 2a kl., muzikos 3a kl., specialiųjų pratybų 2-3 kl., žmogaus saugos 8a kl. pamokose. Remiantis protokolu su Metodine taryba duomenimis, galima teigti, kad mokykloje dažnai kalbama apie pamokos struktūrą. Dalis mokytojų teigė, kad pasinaudojama biologijos mokytojos gerąja patirtimi. Tačiau daugumos pamokų planavimas, keliant konkrečiai apibrėžtą ir pamatuojamą pamokos uždavinį, organizuojant mokymo (-si) veiklas, orientuojant į konkretų rezultatą, dar nėra gerai apgalvotas ir išbaigtas. Tai patvirtina pamokos stebėjimo protokoluose užfiksuoti tokie vertintojų įrašai: pamokos uždavinys nukreiptas į mokymo (-si) veiklą, nenumatant laukiamo pamatuojamo rezultato; numatytas siekiamas rezultatas, tačiau jame neatsispindėjo sėkmės (vertinimo) kriterijai. Nepakankamai aiškiai suformuluoti uždaviniai dalyje pamokų darė įtaką pamokos struktūros kokybei – kai kuriose stebėtose pamokose veikla buvo nepakankamai kryptinga, ne visuose pamokos etapuose racionaliai išnaudotas mokymui (-si) skirtas laikas. Nors Mokinių taryboje teigta, kad pamokos pabaigoje organizuojamas apibendrinimas, mokinių pasiekimų aptarimas, tačiau apibendrinus stebėjimo protokolų duomenis, konstatuotina, kad retais atvejais pamokos pabaigoje grįžta prie uždavinio, tikslingai aptartas jo įgyvendinimas, organizuotas į (-si-) vertinimas.

Klasės valdymas neišskirtinis. Daugumoje stebėtų pamokų vyravo pakankamai geras klasės valdymas, mokytojų reikalavimai buvo aiškūs ir suprantami mokiniams. Dalyje stebėtų pamokų sukurta darbinga atmosfera, fiksuoti aiškūs susitarimai dėl drausmės. Pakankamai gera drausmė ir tvarka užfiksuota šiose pamokose: 7b kl. fizikos, 10b kl. ekonomikos, 2a kl. katalikų tikybos ir .4b kl. jungtinėje matematikos ir lietuvių k. konsultacijoje. STA duomenimis, 74,2 proc. tėvų teigia, kad juos tenkina tvarka ir drausmė pamokų metu, vaikas gali susikaupti ir mokytis, tačiau tik maža dalis mokinių (38,4 proc.) nurodo, kad klasėje yra laikomasi tvarkos, netriukšmaujama, todėl lengva susikaupti ir mokytis. Iš pokalbių su mokytojais, dokumentų analizės informacijos paaiškėjo, kad rugsėjo pirmosiomis dienomis klasių vadovai supažindina ugdytinius su drausmės taisyklėmis. Mokinių taryba patvirtino, jog mokiniai žino, kad per pamokas negalima naudotis telefonais, vaikščioti be mokytojo leidimo. Tačiau 2010–2013 metų mokyklos strateginiame plane darbo su nedrausmingais mokiniais sistema priskirta prie mokyklos silpnųjų.

Mokymo kokybė priimtina, tačiau rodiklį „Mokymo nuostatos ir būdai“ vertėtų tobulinti. Iš bendro vertinimo konteksto išsiskiria „Mokymo ir gyvenimo ryšys“, kuris vertinamas gerai. Mokymo nuostatos ir būdai yra neišskirtiniai. Dalyje stebėtų pamokų buvo sukurta mokymui (-si)

bendradarbiaujant reikiama fizinė aplinka: grupių darbui tinkamai sustatyti mokykliniai suolai. Tinkamai naudojant aplinkos teikiamas galimybes, bendradarbiavimas poromis ar grupėse buvo skatintas lietuvių k. 10a ir 7b kl., rusų k. 10b ir 8a kl. pamokose. Užfiksuota pavienių aktyvų mokymąsi ir mokymosi motyvaciją palaikančių metodų bei strategijų taikymo pavyzdžių (būrelis „Kaukutis“ 3b kl., geografija 6a kl., lietuvių kalba 2a kl., vokiečių kalba 8b ir 10a kl., muzika 3a kl.). Tačiau daugiausia pamokose mokytojai taikė tradicinius mokymo metodus: informacinius (pokalbis, pasakojimas, demonstravimas) ir operacinius (skaitymas, rašymas, pratybos). Tokie mokymo metodai, kurie mažai skatino mokinių aktyvumą ir mokymosi motyvaciją, nesudarė sąlygų mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos formavimui. Šias išorės vertintojų išvalgas patvirtina įsivertinimo dokumentuose pateikta informacija, kurioje kaip trūkumas nurodytas metodų taikymas mokinių motyvacijai palaikyti, sustiprinti. Apibendrinti pamokų stebėjimų duomenys, mokyklos dokumentų analizė leidžia išorės vertintojams teigti, kad aktyvinančių mokymąsi metodų taikymas mokykloje turėtų būti tobulinamas. Jei mokytojai tradicinius mokymo metodus pakeistų ar papildytų metodais, skatinančiais mokymosi aktyvumą, tikėtina, kad mokiniai ugdytųsi atsakomybę už veiklos rezultatus, taptų iniciatyvūs mokymosi proceso dalyviai, stiprėtų jų mokėjimo mokytis kompetencija, didėtų motyvacija mokytis.

Mokymo ir gyvenimo ryšys pakankamai kryptingas. Vertinimo metu nustatyta, kad mokymo (-si) ir gyvenimo ryšiui pamokose skirtas pakankamas dėmesys. Verta paminėti, kad prasmingas, į mokinių interesus ir ateities poreikius orientuotas ugdymas (-is) darė teigiamą įtaką mokinių aktyvumui bei mokymosi motyvacijai. Net 37 - ose pamokose, o tai sudaro 43,5proc. stebėtų pamokų, išorės vertintojai mokymo ir gyvenimo ryšį įvertino kaip stiprųjį pamokos veiklos aspektą. 19-oje pamokų šis veiklos rodiklis buvo vertintas 3 ar 4 lygiu. Nei vienam mokytojui nerekomenduota šio rodiklio tobulinti. 2a, 6b ir 8a kl matematikos., 10b ir 10a kl. rusų k., 7b kl. fizikos, 6a kl. informacinių technologijų, 5, 7a kl. technologijų, 3b ir 5 kl. lietuvių k., 6b (I gr.) kl anglų k., 3a kl. katalikų tikybos pamokose mokymo turinys aktualizuotas pamokos temą siejant su gyvenimo praktika bei mokinių praktiniais poreikiais. Surinkta informacija leidžia daryti išvadą, kad ugdymo turinio aktualizavimas ir siejimas su mokinių praktiniais poreikiais yra vienas iš stipriųjų pamokos veiklos aspektų.

Mokytojo ir mokinių dialogas vidutiniškas. STA duomenimis, 83,8 proc. mokinių teigia, jog „daugelis mokytojų stengiasi, kad klasė suprastų ir išmoktų pamoką“, tačiau išorinio vertinimo metu konstruktyvus mokinio ir mokytojo dialogas stebėtas tik dalyje vertintų pamokų. Pamokose dominavo tradiciniai ugdymo metodai, nesudarantys daug galimybių ugdymo proceso dalyviams diskutuoti, argumentuoti, pagrįsti savo nuomonę. 12 stebėtų pamokų (pvz., tikybos 2a kl., dailės 10b kl., muzikos 4a kl., informacinių technologijų 7b kl.) mokytojo aiškinimas įvertintas kaip stiprusis veiklos aspektas.

Išmokimo stebėjimas vertinamas kaip nesisteminis ir traktuojamas kaip tobulintinas veiklos aspektas. Tik mažesnėje dalyje (15,3 proc.) pamokų (lietuvių k. 4a ir 6a kl., muzika 1a ir 10a kl., rusų ir anglų k. 8a kl., logopedinės pratybos 3 – 4 kl., matematika 1a kl., technologijos ir informacinės technologijos 5 kl.) išmokimas stebėtas tinkamai: grįžta prie neišmoktų ar nesuprastų dalykų, taisytos klaidos, atkreiptas dėmesys į kiekvieną mokinį, tikrinant, kiek mokiniai suprato ir ką išmoko, veiksmingai remtasi mokymo (-si) uždaviniu arba išmokimas tikrintas pagal aiškius, konkrečius, apibrėžtus mokymosi uždavinio vertinimo kriterijus. Nors, STA duomenimis, net 83,8 proc. mokinių nurodė, kad daugelis mokytojų stengiasi, kad mokiniai suprastų ir išmoktų pamoką, tačiau daugumoje stebėtų pamokų išmokimas tikrintas nepakankamai nuosekliai: pamokos pabaigoje negrįžta prie mokymo (-si) uždavinio, nematuota pažanga, neveiksmingai aptarta, kiek ir kaip mokiniai išmoko, ar individualūs mokinių pasiekimai atitinka jų gebėjimus ir galimybes, dažnai pažanga ar pasiekimai vertinti ar įsivertinti tik emociškai. Mokytojai, planuodami savo veiklą, grįžimui prie neišmoktų dalykų numato tam tikrą valandų rezervą, rengiamos tikslinės konsultacijos mokiniams ne pamokų metu. Tikėtina, kad mokiniai geriau mokytųsi, planuotų tolimesnius ugdymosi žingsnius, jeigu mokytojai stebėtų išmokimo lygį, nuolat grįžtų prie

nesuprastų ar neišminktų dalykų, fiksuotų kiekvieno mokinio asmeninę mokymosi pažangą, konkrečiai aptartų atskirų mokinių ir visos klasės sėkmės ar/ir nesėkmės priežastis.

Namų darbų skyrimo tvarka mokykloje yra tradicinė ir vertinama vidutiniškai. STA duomenimis, teiginiui „Namų darbų užduodama ne per daug, todėl spėja juos atlikti“ pritarė 58,6 proc. apklaustųjų mokinių. 71,7 proc. tėvų mano, kad namų darbų apimtis yra tinkama. Mokyklos įsivertinimo grupė kaip veiklos trūkumą išskyrė namų darbų krūvį, kuris nėra derinimas tą pačią klasę mokančių mokytojų. Vienas iš mokyklos veiklos plano tikslų – diferencijuoti namų darbų krūvį, todėl 2013 lapkričio–gruodžio mėnesiais mokykloje vyksta mokytojų, mokinių, tėvelių apklausa dėl diferencijuotų namų darbų skyrimo, kurios rezultatai bus pristatyti 2014 sausio mėnesį Mokytojų tarybos posėdyje „Namų darbų įtaka ugdymo procesui“. Nežiūrint visų išvardintų pastangų, vertinimo savaitę pastebėta, kad mokykloje nusistovėjusi namų darbų skyrimo tvarka turi trūkumų: diferencijuotos pagal mokinių poreikius namų darbų užduotys skirtos tik pavienėse pamokose, daugeliu atvejų nespėta išsiaiškinti arba nesiaiškinta, ar mokiniai gebės užduotis namuose atlikti savarankiškai; dalyje pamokų nurodyta namuose pabaigti klasėje pradėtus darbus. Kaip teigiamas išimtis galima paminėti namų darbų skyrimą ir/ar tikrinimą anglų k. 4a ir 5 kl., matematikos 6b kl. pamokose. Matematikos modulio 10b kl. ir lietuvių k. 7b kl. pamokose namų darbai buvo diferencijuoti. Minėtose pamokose gerai apgalvotos, skirtingus mokinių poreikius tenkinančios, sistemingai tikrinamos namų darbų užduotys padėjo mokiniams ugdytis mokymosi įgūdžius, skatino motyvaciją, ugdė atsakomybę ir sudarė sąlygas namuose tobulinti pamokoje įgytus įgūdžius. Apibendrinti mokymo kokybės vertinimai pateikiami 3 lentelėje.

Mokymo kokybės apibendrintas vertinimas (N=85)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
2 pamokos	26 pamokos	52 pamokos	5 pamokos
2,4 proc.	30,6 proc.	61,1 proc.	5,9 proc.

Mokymosi kokybė vertinama vidutiniškai. Tik 27-ose pamokose fiksuota pakankamai aukšta mokymosi motyvacija: mokiniai gebėjo dirbti savarankiškai, buvo aktyvūs mokantis, konstruktyviai bendravo su mokytoju, gebėjo ir norėjo prisiimti atsakomybę ne tik už savo, bet ir už bendradarbiaujančios grupės pasiekimus. STA duomenimis, 62,6 proc. mokinių teigia, kad jiems įdomu mokytis, panašus procentas apklaustųjų mokinių nurodo, kad klasės mokiniai rimtai žiūri į mokymąsi. Tačiau 2011–2012 mokslo metų įsivertinimo grupės duomenimis, 47 proc. apklaustųjų mokytojų šį rodiklį vertino 1–2 lygiu, tokį vertinimą siejo su mokymosi motyvacijos stoka, prastu lankomumu. Mažėjanti mokinių motyvacija kaip silpnybė nurodyta 2010–2013 mokslo metų strateginiame plane. V GK narių nuomone, motyvacija iš dalies priklauso ir nuo mokinių lankomumo. Mokykloje, pradėjus naudoti elektroninį dienyną, situacija šiuo aspektu pagerėjo (tėvus, klasių vadovus greičiau pasiekia informacija apie pamokų praleidinėjimą be priežasties). Mokyklos pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programoje išskirta prioritetinga kvalifikacijos kryptis – „mokymosi motyvacijos stiprinimas bei mokinių įgytų žinių taikymas, remiantis turimomis žiniomis ir gyvenimo praktika“, kurios laukiamas rezultatas nurodomas ryšys tarp mokinio motyvacijos ir pamokos kokybės, motyvacijos mažėjimo priežastys ir būdai motyvacijai kelti (pritarta Mokyklos Tarybos posėdyje 2013 metų kovo 27 d., Prot. Nr. 5 – 3).

Daugumoje stebėtų pamokų mokiniai buvo pasiruošę ugdymo procesui, turėjo reikiamas mokymosi priemones, beveik neavėjo į pamokas. Esant palankioms aplinkybėms, jie noriai įsitraukdavo į įvairias pamokos veiklas, buvo aktyvūs mokymosi dalyviai, jautė atsakomybę už mokymąsi. Didelis mokinių aktyvumas ir motyvacija, pasitikėjimas savo jėgomis vertintojų užfiksuotas kūno kultūros 6ab (berniukų), 8ab kl. (merginų), 2b, 3b ir 5 kl., matematikos 1a, 4a ir 9 kl., muzikos 1a ir 4a kl., lietuvių k. 3b kl. pamokose. Dalyje pamokų mokiniai parodė gebėjimą dirbti savarankiškai, poromis ar grupėse. Geri mokinių bendradarbiavimo įgūdžiai užfiksuoti dailės 5 kl., lietuvių k. 2a, 6a, 7b ir 10a kl., geografijos 7b kl. pamokose. Dalyje stebėtų pamokų vyravo

palankus ugdymuisi mikroklimatas: dauguma mokinių pagarbiai bendravo ir bendradarbiavo tarpusavyje bei su mokytojais, gebėjo savarankiškai susirasti reikalingą informaciją, padėjo suolu draugui, prisiėmė atsakomybę už grupės darbo sėkmingumą. Reikia paminėti, kad vertintojai fiksavo geresnį mokinių įsitraukimą į veiklas ir didesnę mokinių aktyvumą bei mokymosi motyvaciją, kai mokytojai sudarė tam sąlygas: naudojo aktyviuosius ugdymo (-si) metodus, informacines komunikacines priemones.

Pamokų stebėjimo protokolų analizė parodė, kad tik nedaugelyje pamokų mokiniai skatinti surasti informaciją įvairiuose šaltiniuose, individualiai pasirinkti tinkamą užduoties atlikimo būdą; pavieniais atvejais pasitelkta ir panaudota gabesnių mokinių pagalba. Daugumoje pamokų užfiksuota nepakankama mokymo (-si) priemonių įvairovė – mokiniai naudojo tik vadovėlius ir pratybių sąsiuvinius. Tokiose pamokose dauguma mokinių stengėsi atlikti mokytojų nurodytas užduotis, buvo linkę klausytis ir įsiminti mokytojo pateikiamą medžiagą, tačiau sudarytos nepakankamos sąlygos reikštis jų iniciatyvai ir aktyvumui. Vertintojai užfiksavo, kad mokiniai pasitardavo su suolu draugu dirbdami savarankiškai, tačiau ne visada naudodavosi galimybe mokytis bendradarbiaujant grupėse net skatinami mokytojų. Tai leidžia teigti, kad darbo grupėje metodas dažnai ne iki galo tinkamai išnaudotas ir nepakankamai mokinių įsisavintas. Apibendrinti mokymosi kokybės vertinimai stebėtose pamokose pateikti 4 lentelėje.

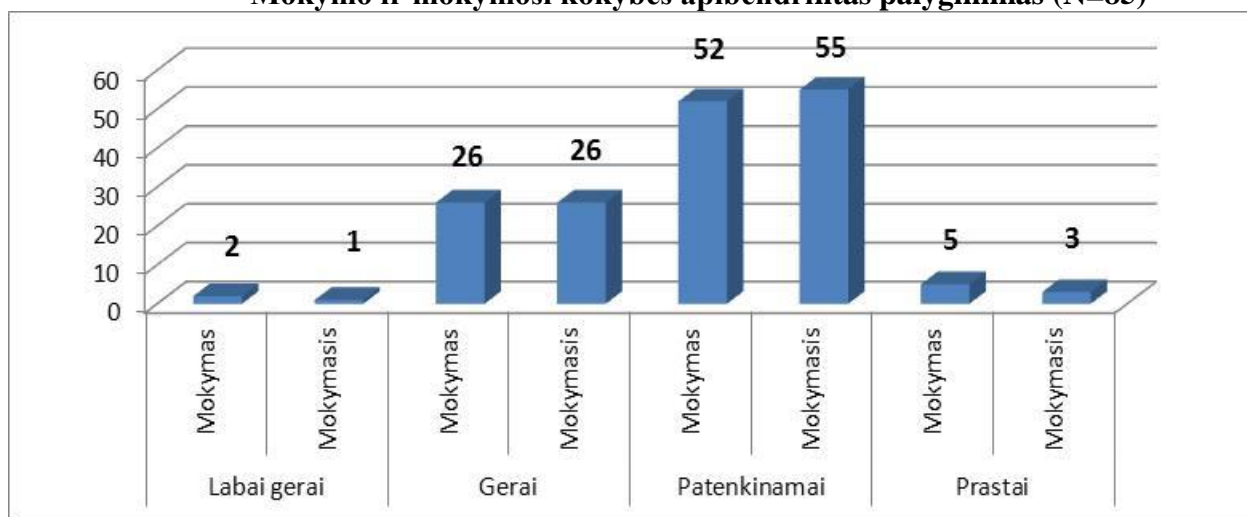
Mokymosi kokybės apibendrintas vertinimas (N=85)

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
1 pamoka	26 pamokos	55 pamokos	3 pamokos
1,2 proc.	30,6 proc.	64,7 proc.	3,5 proc.

Mokyklos bendruomenei verta atkreipti dėmesį, kad mokymo kokybė lemia mokymosi kokybės lygį. 1-ame paveikslėlyje pateiktas apibendrintų mokymo ir mokymosi kokybės vertinimų palyginimas pagal stebėtų ir vertintų pamokų skaičių tai akivaizdžiai patvirtina.

Mokymo ir mokymosi kokybės apibendrintas palyginimas (N=85)

1 pav.

Apibendrinti vertinimo duomenys leidžia teigti, kad nepakankamai aukštą mokinių mokymosi motyvaciją, aktyvumą ir gebėjimą bendradarbiauti ugdymo procese lėmė klasikinės pedagoginės nuostatos ir tradiciniais metodais organizuojamas mokymas.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas pamokose yra patenkinamas. Mokymosi poreikių nustatymas priimtinas. Mokykloje kaupiamos trimestrų ir pusmečių mokinių pasiekimų suvestinės, kurių analizės pristatomos Mokytojų tarybos posėdžiuose, tėvų susirinkimuose. Iš pokalbių su

mokytojais paaiškėjo, kad gambiais mokiniais dažniausiai laikomi gerai besimokantys pagrindinių mokomųjų dalykų mokiniai. Jie rengiami olimpiadoms, konkursams. Dalyje pamokų mokytojai skatino mokinius tobulėti sudarydami galimybes dalyvauti mokymo (-si) procese, atsižvelgiant į individualius poreikius ir gebėjimus, t. y. buvo parinkti tinkami mokymo (-si) metodai, taikytos veiksmingos veiklos formos, reikalui esant, mokiniams teikta pedagoginė pagalba (mokiniai pamokose buvo dažnai stebimi ir konsultuojami individualiai ar grupėmis pagal poreikius, atsižvelgiant į jų patirtį bei interesus). Tikslingas mokymo (-si) užduočių diferencijavimas ir individualizavimas, palankios galimybės atsiskleisti mokiniams pagal gebėjimus užfiksuotos anglų k. 7a kl. pamokoje; veiksmingos grupių darbu diferencijuotos užduotys – anglų k. 5 klasės pamokoje, tinkamai teikta individuali pagalba ir konsultavimas fiksuoti kūno kultūros 8ab (merginų) kl., matematikos 7a kl., vokiečių k. 8b ir 10a kl. pamokose, o matematikos 8b kl. pamokoje pagal mokinių gebėjimus diferencijuotos namų darbų užduotys. Tačiau daugumoje stebėtų pamokų mokytojų organizuotos mokymo (-si) veiklos nesudarė sąlygų kiekvienam mokiniui tinkamai atlikti užduotis, nepadėjo mokytis pagal gebėjimus ir poreikius. Tai pagrindžiama stebėtų pamokų protokoluose užfiksuotais faktais: mokymo (-si) krūvis diferencijuotas ir individualizuotas dažniausiai tik pavieniams, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems arba greičiau atlikusiems užduotis mokiniams; retai diferencijuotas mokymosi tempas atsižvelgiant į skirtingus mokinių gebėjimus. Ugdomosios veiklos diferencijavimas ir individualizavimas kaip pamokos privalumas paminėtas tik pavienėse pamokose. Mokymosi veiklos diferencijavimas ir integravimas ugdomojoje veikloje išskirti kaip tobulintini rodikliai mokyklos įsivertinimo išvadose. Nors, STA duomenimis, 73,7 procentai mokinių teigia, kad pamokose mokytojai dažnai duoda skirtingas užduotis gerai ir silpnai (prastai) besimokantiems mokiniams, tačiau fiksuotas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp respondentų grupių. Daugiau teiginiui pritaria 5 klasių mokiniai, mažiau – 9 klasių. Švietimo skyriaus pateiktoje pažymoje rašoma, kad „mokyklai rekomenduota atkreipti dėmesį į gabių vaikų atpažinimą ir ugdymą“. Atsižvelgiant į surinktą informaciją, daroma išvada, kad pagal skirtingus mokinių gebėjimus ir poreikius diferencijuota ugdomoji veikla yra tobulintinas veiklos aspektas. Mokiniai pasiektų geresnių ugdymosi rezultatų, jei būtų sudarytos sąlygos siekti asmeninės pažangos pagal individualius gebėjimus ir poreikius. Diferencijuojamos ir individualizuojamos klasės ir namų darbus užduotys padėtų mokiniams pasirinkti užduotis pagal savo gebėjimus, tinkamai įsivertinti, jausti atsakomybę už savo mokymąsi, pažangą ir pasiekimus.

Apibendrinti duomenys, atspindintys ugdymo turinio diferencijavimo ir individualizavimo tendencijas, pateikti 5 lentelėje (pastaba – viename „Antrojo žingsnio“ užsiėmime tai nebuvo vertinama).

Pagalbos mokiniams apibendrintas vertinimas (N=84)

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
2 pamokos	22 pamokos	56 pamokos	4 pamokos
2,4 proc.	26,1 proc.	66,7 proc.	4,8 proc.

Vertinimas ugdant traktuojamas kaip patenkinamas. Vertinimas kaip pažinimas, vertinimas kaip ugdymas vertinami patenkinamai, išskyrus vertinimą kaip informavimą, kuris vertinamas gerai. Vertinimo ugdant stebėtose 85 stebėtose pamokose ir užsiėmimuose apibendrintas vertinimas pateiktas 6-oje lentelėje.

Vertinimo ugdant apibendrintas vertinimas (N=85)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
1 pamokos	29 pamokos	52 pamokos	3 pamokos
1,2 proc.	34,1proc.	61,2 proc.	3,5 proc.

Visose mokytojų metodinėse grupėse yra susitarta dėl mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos. Dalyje mokomųjų kabinetų yra skelbiami vertinimo kriterijai. Dauguma mokytojų gerai pažįsta savo mokinius, iškilus mokymosi problemoms yra pasiruošę jiems padėti, tačiau formuojamojo vertinimo metu sukaupia informacija stebėtose pamokose nebuvo veiksmingai naudotasi apibendrinant, koreguojant ir planuojant tolimesnį mokinių ugdymą (-si). Dalyje pamokų stebėtos įvairios mokinių įsivertinimo formos: „šypsenėlės“, nykščio kėlimas, „laiptai“. Tačiau šios formos dar nėra gerai įsisavintos, taikytos epizodiškai, jų įprasminimui buvo per mažai laiko, jos skirtos daugiau emociinei būsenai, o ne išmokimui diagnozuoti. Pastebėta, kad tik dalyje pamokų taikytos vertinimo formos atliko ugdomąją funkciją: vertinimo informacija buvo aiški ir naudinga, teikti paveikūs pagyrimai ir paskatinimai, nurodyti vertinimo kriterijai, vertinimas sietas su mokymosi uždaviniu. Tai fiksuota lietuvių k. 2a, 5, 10a kl., matematikos 2b, 6b, 7a ir 10b kl., anglų k. 7b, 6b (I gr.) ir 8b kl., istorijos 5 ir 9 kl. pamokose. Atskirai verta paminėti pradinėse klasių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo fiksavimo procedūras. Pradinėse klasėse dažniau taikomos paveikesnės vertinimo strategijos, teikiančios išsamesnę informaciją vaikams ir jų tėvams. Tai iliustruoja pradinukų Pasiekimų knygelėje esantys įrašai: „Lietuvių k. teste iš 25 t. surinkai 18 t. Geras darbas!“; <...> „Už matematikos testą Nr.1 iš 30 t. surinkai 22 t. Gerai padirbėjai!“. Tačiau išanalizavus pradinio ugdymo mokytojų taikytas vertinimo procedūras ugdymo proceso metu, esminių skirtumų, lyginant su vyresniųjų klasių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimu, nefiksuota.

Vertinimas kaip informavimas vertinamas gerai. Tėvams (globėjams, rūpintojams) sudaromos tradicinės galimybės gauti aktualią informaciją: tėvai apie vaiko mokymosi pažangą, pasiekimus ir lankomumą informuojami klasių ir visuotiniuose tėvų susirinkimuose, naudojantis elektroniniu dienynu, kurio pradinukų tėvai atsisakė, nes naudojamos informatyvios ir jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų poreikius atitinkančios Pasiekimų knygelės. Nustatyta, kad naudojant elektroninį dienyną, sudaroma daugiau galimybių tėvams stebėti jų vaikų mokymosi pažangą ir tai yra tinkama ugdymo (-si) rezultatais besidominčių tėvų informavimo priemonė. Tėvai, neturintys galimybės pasinaudoti informacija, esančia elektroniniame dienyne, gauna iš mokyklos apibendrintą informaciją raštu apie vaiko pasiekimus pasibaigus pusmečiui ar mokslo metams. STA duomenimis, teiginiui „Mokyklos teikiama informacija apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje yra pakankama“ pritarė 89,4 apklaustųjų mokinių tėvų. Pokalbiuose su tėvais buvo patvirtinta, kad informavimo formos ir būdai apie jų vaikų pasiekimus yra priimtini ir tenkina daugumą bendruomenės. Taip pat paaiškėjo, kad daugelis mokytojų noriai teikia informaciją individualiai tėvams patogiu laiku. Surinkti duomenys vertinimą kaip informavimą leidžia traktuoti kaip stiprųjį veiklos aspektą.

3. PASIEKIMAI

Tauragės „Aušros“ pagrindinės mokyklos pasiekimai vertinami patenkinamai. Pažanga yra priimtina. Mokykloje kaupiamos trimestrų (5–10 klasių), pusmečių (1–4 klasių), metinės mokinių pažangumo ir lankomumo, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) suvestinės. Mokytojų tarybos posėdžiuose mokinių pasiekimai aptariami kiekvieno trimestro, pusmečio pabaigoje, lyginama su ankstesnių metų pasiekimais. Analizėje pateikiami ir tų pačių mokinių, perkelti į aukštesnę klasę, pasiekimai. Mokyklos vadovų duomenimis, stebimas nepatenkinamų įvertinimų, praleistų pamokų mažėjimas ir gerai besimokančių mokinių skaičiaus didėjimas. Vadovai teigė: „pastebėję kurio nors reiškinio pablogėjimą, Mokytojų taryboje sutariame, kokių priemonių imsime, kad situacija pagerėtų“. Rajono mokyklų kontekste mokyklos akademiniai pasiekimai vidutiniški. STA duomenimis, 81,8 proc. mokinių pritaria teiginiui „Mokytojai tiki, kad kiekvienas iš mūsų gali padaryti pažangą, mokantis jo dalyko“, tačiau apibendrinę stebėtas pamokas išorės vertintojai konstatuoja, kad pasiekimų vertinimas pamokoje yra vienas iš žemiausiai įvertintų pamokos aspektų – vidurkis tik 2,18.

Pasiekimų apibendrintas vertinimas (N=85)

7 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
3 pamokos	18 pamokų	55 pamokos	9 pamokos
3,5 proc.	21,2 proc.	64,7 proc.	10,6 proc.

Apibendrinus stebėtų pamokų protokolus, nustatyta, kad 55 pamokose (64,9 proc.) tik dalis mokinių aktyviai dalyvavo apibendrinat pasiekimus, nustatant, kiek suprato, ką išmoko pamokoje. 21-oje (24,5 proc.) pamokoje mokinių pasiekimai išsamiai aptarti, siejant su pamokos uždavinijų numatytais vertinimo kriterijais, aptariant atskirų mokinių daromą pažangą. Tai pasakytina apie šias pamokas: 3a kl. dailės ir technologijų, matematikos, 8a kl. žmogaus saugos, 3b, 4a, 6a kl. lietuvių k., 4b, 6ab kl. kūno kultūros (berniukai), 3a, 4a kl. muzikos, 5 kl. dailės, 6b kl. gamtos ir žmogaus pamokose, 2–3 kl. specialiosiose pratybose. Minėtas pamokas vedusių mokytojų patirtis galėtų tinkamai pasitarnauti tobulinant atskirų mokinių pažangą ir pasiekimus. Išanalizavus dokumentus, apibendrinus pokalbius, įvertinus pamokų protokoluose fiksuotus faktinius duomenis, bendru išorės vertintojų sutarimu atskirų mokinių pažanga ir pasiekimai yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Mokytojai, keldami pamokos uždavinius, turėtų numatyti konkrečius vertinimo kriterijus, pagal kuriuos galėtų pamatuoti mokinių pasiekimus pamokos pabaigoje. Taip pat mokytojai turėtų skirti daugiau dėmesio individualios mokinių pažangos pamatavimui ir fiksavimui, siekiant išsiaiškinti kiekvieno mokinio daromą pažangą. Pokalbiuose mokyklos vadovai teigė, kad veiklos kokybei tobulinti turi įtakos trimestrų, pusmečių, metinės pažangos ir pasiekimų analizės. Dalis mokytojų patvirtino, kad kalbasi su mokiniais apie jų pasiekimus, o pastebėtoms spragoms kompensuoti siūlomos atskirų dalykų konsultacijos. Tačiau mokyklos dokumentuose neužfiksuota, kaip matuojama visų mokinių pažanga.

Mokinių mokymosi pasiekimai vertinami vidutiniškai. Direktorės pavaduotoja ugdymui atlieka mokymosi rezultatų (trimestro, pusmečio, metinių) analizę – pasiekimai lyginami su ankstesnių mokslo metų rezultatais. Lyginami ir atskirų klasių mokymosi vidurkiai, stebima jų kaita. Mokymosi pasiekimai periodiškai aptariami Mokytojų tarybos posėdžiuose, metodinių grupių susirinkimuose. Klasių vadovai mokymosi rezultatus aptaria su mokiniais ir jų tėvais. Fiksuota, kad 2012–2013 mokslo metais mokykloje sumažėjo nepažangių mokinių skaičius. Mokyklos bendruomenė sieja tai su konsultacinių valandų ir elektroninio dienyno įvedimu. 2013 m. Tauragės „Aušros“ pagrindinės mokyklos lietuvių k. ir matematikos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų rezultatų vidurkis buvo žemesnis ir už bendrą Lietuvos, ir už Tauragės rajono vidurkį, bet jis atitinka mokyklos metinių įvertinimų vidurkį. (žr. 2 pav.).

2013 metų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatų vidurkiai

1 pav.

Mokinių pasiekimai ir laimėjimai konkursuose, olimpiadose, varžybose yra vertinami gerai ir priskiriami prie stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Mokyklos interneto svetainėje rašoma, kad

kultūrinis, meninis ir estetiškas ugdymas yra mokyklos laikomas „ryškiu prioritetu“. Tai patvirtina šie faktai: 2013 m. kraštotyros ir dailės būrelių mokinių komanda respublikiniame projekte „Tautos dvasios beieškant“ užėmė III vietą, 2012 m. 8b klasės mokiniai tapo respublikinio konkurso „Didžioji Arabų kultūros pamoka mokykloje“ nugalėtojais, 2013 m. istorijos Kengūros sidabrinio diplomu apdovanotas 6b klasės mokinys. Pokalbių su Mokyklos taryba bei klasių seniūnais metu paaiškėjo, kad labiausiai bendruomenė didžiuojasi mokinių sporto ir meno laimėjimais. 2012–2013 mokslo metais rajoninėse bendrojo ugdymo mokyklų varžybose prizines vietas užėmė futbolo (II vieta), stalo teniso (I ir II vietos), badmintono (I ir II vietos), lengvosios atletikos keturkovės (III vieta) komandos. Zoninėse kvadrato varžybose Šilalėje ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų kvadrato varžybose Vilniuje iškovotos pirmosios vietos. Mokykla puoselėja galias stalo teniso tradicijas – Tauragės rajono kalėdiniame turnyre užimtos trys pirmosios vietos, jaunių turnyre Lietuvos nepriklausomybės dienai paminėti – II ir III vietos. Mokiniai sėkmingai dalyvavo rajoniniame piešinių konkurse „Korupcija vaiko akimis“ (I vieta), rajoniniame drabužių dizaino festivalyje „Kūrybos oazė“ (I vieta), rajoniniame pradinį klasių mokinių dailiojo rašto konkurse (I vieta). Už dalyvavimą rajoniniame kūrybinių darbų konkursuose „Žemaičių krikštui – 600“ bei „Pakrikštyti amžinam gyvenimui“ mokiniai apdovanoti diplomais. Prizinės vietos užimtos rajono lietuvių k. (I ir II vietos), biologijos (dvi I ir viena II vieta), matematikos (III vieta), technologijų (I ir II vietos), informacinių technologijų (I vieta) olimpiadose, rajono ekonomikos (I, II ir III vietos) ir anglų k. skaitovų (I vieta) konkursuose. 2012–2013 mokslo metais dalyvauta visuomeninėse akcijose „Darom“, „Mes rūšiuojam“, „Tolerancijos skėtis“, socialiniuose projektuose „Piliečio žadintuvas“, „Aš tauragiškis“, „Mes Tauragei – Tauragė mums“.

Tolesnio mokymosi sėkmė priimtina. Dalis mokinių, baigę 8 klases „Aušros“ pagrindinėje mokykloje, pasirenka tęsti mokymąsi Tauragės „Versmės“ gimnazijoje. Išorės vertintojai atkreipia dėmesį, kad šių mokinių mokymosi rezultatai yra stebimi ir lyginami su ankstesniu jų mokymusi. Tai sudaro galimybių mokytojams reflektuoti, ar teisingai buvo pasirinktos ugdymo taktikos, tiksliau numatyti kvalifikacijos kėlimo ir savišvietos prioritetus. Beveik visi mokiniai, perėję į gimnaziją, išlaiko panašų mokymosi pasiekimų lygį. Dauguma pagrindinį išsilavinimą „Aušros“ pagrindinėje mokykloje įgijusių mokinių tęsia mokymąsi kaimynystėje esančiame Tauragės profesinio rengimo centre, dalis pereina į miesto gimnazijas. Vertintojai pastebi, kad vertėtų skirti daugiau dėmesio baigusią pradinio ugdymo programą mokinių tolesnio mokymosi sėkmei stebėti ir palaikyti.

4. PAGALBA MOKINIUI

Pagalba mokiniui Tauragės „Aušros“ pagrindinėje mokykloje vertinama vidutiniškai. Rūpinimasis mokiniiais patenkinamas. Rūpinimosi mokiniiais politikos aspektai atsispindi mokyklos veiklos dokumentuose – strateginiame, metinės veiklos, klasių vadovų veiklos planuose, VGK nuostatuose. Mokykloje dirba socialinė pedagogė (0,8 etato), specialioji pedagogė (0,8 etato), logopedė (0,8 etato), sveikatos priežiūros specialistė (0,4 etato). Nors mokykla skiria nemažą dėmesį sveikos ir saugios gyvensenos įgūdžių ugdymui (dalyvaujama Comenius mokyklų partnerystės projekte „Sveikas jaunimas šiandieną – puiki Europos ateitis“, klasių vadovai vykdo žalingų įpročių prevenciją klasių valandėlių metu, bendrosiose edukacinėse erdvėse pristatomi mokinių atlikto sveikos gyvensenos tyrimo rezultatai, dalyje pradinį klasių skelbiamos saugaus elgesio taisyklės, valgykloje – informacija apie sveiką mitybą, tačiau pokalbių su VGK, mokiniiais, socialine pedagoge metu paaiškėjo, kad nepavyksta išspręsti mokinių rūkymo problemos, Mokyklos tarybos nariai ir STA duomenys atskleidė, kad dalis mokinių ir jų tėvų nepatenkinti mokyklos valgyklos ruošiamo maisto kokybe. Daliai mokinių dėl užsienio kalbų mokymo grupėmis pamokų tvarkaraštyje atsiranda „langų“. Nors mokiniams sudarytos sąlygos naudotis mokyklos skaitykla, pokalbio su vertintojais metu jie teigė dažniau laisvą laiką leidžiantys mokyklos valgykloje. Užtikrinti mokinių saugumą mokykloje padeda apsaugos darbuotojas, koridoriuose įrengtos vaizdo kameros, pertraukų metu budi mokytojai ir mokiniai. Nors strateginiame mokyklos plane ir 2011–

2012 m. m. įsivertinimo išvadose mokinių saugumas išskiriamas kaip stiprioji mokyklos sritis, pastebėtina, kad pokalbių metu dalis mokinių teigė mokykloje nesijaučiantys saugūs. Tą patvirtina ir STA duomenys – anketos teiginiui „Aš jaučiuosi saugiai visoje mokykloje: klasėje, koridoriuose, kieme, valgykloje, tualetuose“ pritarė tik 61,6 proc. mokinių, o tėvų apklausos teiginiui „Esu tikras, kad vaikas yra saugus mokykloje: jo niekas neskriaus ir nežemins“ – tik 54,6 proc. respondentų. 2011–2012 m. m. įsivertinimo duomenys rodo, kad mokykloje dalis mokinių patiria patyčias, tą patvirtino ir pokalbiai su VGK, mokiniais, Mokinių taryba. Strateginiame veiklos plane prie mokyklos silpnybių priskiriama „kultūringo mokinių elgesio stoka“ bei „netobula sistema darbu su nedrausmingais mokiniais“. Mokinių asmenybės ir socialinės raida stebima fragmentiškai, trūksta ilgalaikių veiksmingų priemonių mokinių savosios vertės stiprinimui.

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba vertinama patenkinamai. Pagalbos mokiniui stebėtose pamokose vertinimas pateiktas 8-oje lentelėje. Tinkama pagalba mokiniams teikta tik ketvirtadalyje stebėtų pamokų, puiki – dviejose (2, 3 kl. specialiosiose pratybose ir 8a kl. žmogaus saugos pamokoje). Daugumoje stebėtų pamokų pagalba mokiniui įvertinta kaip nesisteninga ar nepakankama (žr. 8 lentelę).

Pagalbos mokiniui stebėtose pamokose vertinimas ((N=84)

8 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
2 pamokos	22 pamokos	56 pamokos	4 pamokos
2,4 proc.	26,2 proc.	66,6 proc.	4,8 proc.

Pagirtina, kad jau antrus metus mokykla organizuoja papildomas dalykų konsultacijas mokymosi sunkumų turintiems mokiniams. Jos yra įtrauktos į pamokų tvarkaraštį. Be to, remiantis ugdymo planu, kartą per savaitę 7 ir 8 kl. mokiniams lietuvių k. ir matematikos pamokos yra vedamos atsižvelgiant į jų mokymosi pasiekimus – iš dviejų klasių mokinių suformuojamos dvi skirtingų lygių grupės.. Ugdymo plane taip pat numatytas mokymosi poreikiams skirtų valandų tenkinti panaudojimas (jos naudojamos grupinėms lietuvių k., matematikos, anglų k. konsultacijoms, pagilintam anglų k. mokymui, integruotam informacinių technologijų mokymui, braižybos, matematikos ir lietuvių k. moduliams). Nors mokykla mokinių motyvaciją ir norą mokytis identifikuoja kaip tobulintiną aspektą, mokinių motyvacijos koregavimas vyksta tik iš dalies.

Profesionali psichologinė pagalba įvertinta kaip nesisteninga ir yra priskirtina prie tobulintinų mokyklos veiklos aspektų. Spręsdama mokinių mokymosi, psichologines ir socialines problemas mokykla bendradarbiauja su Tauragės pedagogine psichologine tarnyba, prireikus gauna specialistų konsultacijas. Pokalbių su Mokyklos taryba, mokiniais ir socialine pedagoge metu paaiškėjo, kad prireikus mokiniams psichologinę pagalbą stengiasi teikti mokytojai, klasių vadovai, tačiau jos nepakanka, o kvalifikuoto psichologo mokykloje nėra. Specialistų konsultacijų pageidautų ir kai kurie mokytojai. Mokyklos administracijos teigimu, psichologo etatui steigti nepakanka finansinių resursų. Remdamiesi pokalbių su mokiniais, Mokyklos taryba, VGK metu surinktais duomenimis, atsižvelgdami į pačios mokyklos įsivardintus sunkumus ir tobulintinas sritis, išorės vertintojai konstatuoja, kad Tauragės „Aušros“ pagrindinei mokyklai, pasitelkus vidaus resursus ir bendradarbiaujant su steigėju, reikia ieškoti išteklių ir galimybių psichologo etatui įsteigti.

Teikdama socialinę pagalbą, mokykla bendradarbiauja su policija, Tauragės vaiko teisių apsaugos skyriumi, seniūnijomis, socialinės paramos skyriais, savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija. Mokykla savo dokumentuose yra nurodžiusi svarbiausias savo socialines problemas, tačiau socialiniai mokinių poreikiai analizuojami nesisteningai. Nors mokyklos socialinio pedagogo pareigybės aprašyme teigiama, kad „socialinio pedagogo pareigybė reikalinga teikti socialinę pedagoginę pagalbą vaikams, rengti socialines programas ir projektus, užtikrinti laisvalaikio veiklos formų įvairovę vaikų užimtumo kontekste bei koordinuoti socialinių paslaugų

teikimą“, vertintojų komanda pastebi, kad faktinė socialinės pedagogės veikla labiau orientuota ne į socialinių problemų prevenciją, bet į sprendimą joms jau įvykus. Klasių vadovai į socialinę pedagogę irgi kreipiasi dažniausiai ne prevenciniais, bet jau įvykusių problemų sprendimo tikslais. Pokalbių su mokiniais metu paaiškėjo, kad kilus problemoms, jie dažniausiai kreipiasi į klasės auklėtoją. STA rezultatai rodo, kad tik 62,7 mokinių teigė turintys pakankamai informacijos apie specialistų pagalbą, kuria jie gali pasinaudoti.

Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai identifikuojami mokyklos specialiųjų pedagogų ir padedant Tauragės pedagoginės psichologinės tarnybos specialistams. Pagalbą šiems mokiniams teikia specialioji pedagogė ir logopedė. Mokykla turi pakankamą infrastruktūrą specialiųjų poreikių mokinių ugdymui – pagalbos mokiniui specialistės dirba atskiruose kabinetuose, aprūpintuose reikalingomis mokymo priemonėmis, vadovėliais. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pažanga stebima po kiekvieno trimestro ar pusmečio lyginant jų mokymosi rezultatus su prieš tai buvusiais pasiekimais. 2012–2013 mokslo metų logopedės ir specialiosios pedagogės veiklos ataskaitos leidžia teigti, kad jų darbas yra paveikus. Tinkamai savo vaidmenį mokyklos bendruomenėje atlieka specialioji pedagogė – pokalbių metu apie ją teigiamai atsiliepė mokiniai, Mokyklos tarybos nariai, mokytojai, administracijos darbuotojai. Stebėtose specialiosiose pratybose užfiksuota kryptingai teikta pagalba ir stebėta mokinių pažanga. Nors mokyklos strateginiame plane specialiųjų poreikių mokinių integracija yra priskirta prie stipriųjų mokyklos veiklos aspektų, stebėtų pamokų analizė rodo, kad mokyklai vertėtų didesnę dėmesį skirti šių mokinių įtraukimui į bendrą mokymąsi klasėje. Nė vienoje iš 85 stebėtų pamokų specialiųjų poreikių mokinių ugdymas nebuvo įvertintas kaip stiprusis pamokos aspektas. Gabiems mokiniams, besiruošiantiems olimpiadoms ar konkursams, mokytojai skiria papildomas užduotis. Pokalbių su mokytojais ir mokiniais metu paaiškėjo, kad gabūs mokiniai gali ateiti į dalykų konsultacijas. Vertintojų komanda stebėjo keletą pamokų (5 kl. dailės, 7a kl. anglų k. pamokose gabieji mokiniai padėjo kitiems mokiniams), kuriose gabiesiems mokiniams skirta pakankamai kryptinga papildoma veikla. Kitose pamokose gabijų mokinių poreikiai tenkinti fragmentiškai. Pastebėtina, kad trūksta bendrų mokyklos susitarimų dėl šio veiklos aspekto. Gabių vaikų atpažinimui bei ugdymui didesnę dėmesį skirti rekomenduoja ir mokyklos steigėjas.

Pagalba planuojant karjerą vertinama neblogai. Kadangi dauguma 8 klases baigusių mokinių mokymąsi tęsia Tauragės „Versmės“ gimnazijoje, 8 kl. mokiniai yra supažindinami su šia mokykla. „Aušros“ pagrindinė mokykla yra įsijungusi į projektą „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“. Tris dienas per savaitę mokykloje dirba karjeros koordinatorė, veikia kompiuterizuotas profesinio informavimo taškas. Pasak karjeros koordinatorės, mokinių susidomėjimas profesinio informavimo tašku pastaraisiais metais atslūgo, mokykloje atsiradus daugiau kompiuterizuotų darbo vietų. Profesinis konsultavimas dažniausiai vykdomas klasių valandėlių metu, vyksta bendradarbiavimas tarp karjeros koordinatorės ir klasių vadovų. Ugdymas karjerai yra integruojamas ir į technologijų pamokas. Nors mokiniams sudaryta galimybė karjeros klausimais konsultuotis individualiai, šia galimybe jie naudojami epizodiškai. Kasmet 10 kl. mokiniams organizuojama išvyka į kaimynystėje esančio Tauragės profesinio rengimo centro Atvirų durų dieną, tačiau pastebėtina, kad mokyklos bendradarbiavimas su kitomis institucijomis profesinio švietimo srityje nėra sistemingas. Mokykla negali pasigirti ir profesinio švietimo renginių gausa (mokyklos tinklalapyje www.tauragesausra.lt vertintojų vizito metu buvo aprašyti tik trys renginiai, visi jie įvykę dar pavasarį). Strateginiame mokyklos plane profesinis švietimas yra priskirtas prie silpnųjų mokyklos veiklos aspektų.

Tėvų pedagoginis švietimas vertinamas vidutiniškai. 2010–2013 m. Strateginiame mokyklos plane kaip grėsmė nurodyta, kad „dalis tėvų nenori pedagoginio švietimo, yra neaktyvūs, nesidomi mokyklos veikla“, o strateginėse išvadose numatyta įtraukti tėvus į mokyklos veiklą. Dalis tėvų aktyviai veikia Mokyklos taryboje, tėvų atstovė yra Mokyklos tarybos pirmininkė. Aktyviau į mokyklos veiklą ir renginius įsitraukia pradinių klasių mokinių tėvai, vyresniųjų klasių mokinių tėvų aktyvumo pasigendama. Mokyklos administracija tėvams siūlė steigti savo komitetą, tačiau tėvai šios iniciatyvos nepalaikė. Mokykla yra prisijungusi prie elektroninio dienyno

www.manodienynas.lt sistemos. Pokalbio su tėvais metu paaiškėjo, kad jie yra patenkinti gaunamos informacijos apie savo vaiko pažangą reguliarumu ir kiekiu. Jų nuomone, pakankamai informatyvios ir pradinių klasių mokinių pasiekimų knygelės. Viena iš kliūčių efektyvesniam mokyklos ir tėvų bendradarbiavimui – pasirinktas elektroninis dienynas nesuteikia galimybės gauti iš tėvų grįžtamosios informacijos. Mokykloje veikia susitarimai dėl tėvų informavimo apie mokinių lankomumą – mokiniui neatėjus į mokyklą tėvai operatyviai informuojami telefono skambučiu. Tėvai kviečiami į mokyklą, kai reikia padėti spręsti lankomumo, elgesio problemas. Reguliariai vyksta klasių tėvų susirinkimai. Mokykloje kasmet organizuojamos Tėvų dienos, svarbesniais bendruomenei klausimais – visuotiniai tėvų susirinkimai. Nemažai informacijos apie mokyklos naujienas ir veiklą tėvai gali rasti mokyklos interneto tinklalapyje www.tauragesausra.lt. Įvedus elektroninį dienyną, juo naudotis mokinių tėvus apmokė mokyklos kompiuterių inžinierius. Tradiciškai tėvų susirinkimų metu su 5 kl. mokinių tėvais aptariama mokinių adaptacija perėjus į kitą mokymo koncentrą, su 8 kl. mokinių tėvais – tolesnio mokymosi galimybės, tačiau ryškesnės tėvų švietimo politikos krypties pasigendama.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Tauragės „Aušros“ pagrindinės mokyklos strateginis valdymas vertinamas patenkinamai. Mokyklos strategija yra priimtina. Mokykla yra parengusi 2010–2013 metų strateginį planą, mokslo metams rengia veiklos planus. Ugdymo įstaigos vizija neišskirtinė – tokia, kaip daugelio kitų Lietuvos mokyklų. Misija („teikia kokybišką pradinį ir pagrindinį išsilavinimą, kuris užtikrintų sėkmingą ugdytinių mokymosi tąsą; tenkina įvairių gabumų ir poreikių mokinių interesus“) taip pat neišskirtinė, atspindi dabartinę mokyklos paskirtį. Iš pokalbių su mokyklos bendruomene, dokumentų analizės galima teigti, kad kuriant mokyklos strategiją aktyviausiai dalyvauja mokyklos vadovai ir dalis mokytojų, o mokiniai ir jų tėvai dažniausiai yra tik supažindinami, nors vienas iš strateginių mokyklos tikslų – „būti atviriems visuomenei, siekti efektyvesnio bendravimo ir bendradarbiavimo mokyklos bendruomenėje“. Iš pokalbių su mokyklos vadovais, Metodine, Mokyklos, Mokinių tarybomis, galima teigti, kad į veiklos planavimą aktyviausiai įtraukiami mokytojai, kurie aktyviai bendradarbiauja metodinėse grupėse, tačiau reikėtų aktyvesnio mokinių įtraukimo į planavimo procedūras, nes pokalbiuose mokiniai sakė, kad yra girdėję apie ugdymo planą, veiklos planą, bet pripažįsta, kad prie jų rengimo neprišidėjo. Tiek 2010–2013 metų strateginį planą, tiek 2013–2014 m. m. veiklos planą parengė darbo grupės. Mokyklos strateginiai tikslai ir uždaviniai suformuluoti atsižvelgiant į mokyklos veiklos įsivertinimo išvadas, stipriųjų ir silpnųjų pusių bei galimybių ir grėsmių analizę. Minėti dokumentai dera su šalies bei Tauragės rajono švietimo prioritetais. Strateginio plano tikslai ir uždaviniai susiję, dažniausiai numatytos tinkamos įgyvendinimo priemonės, terminai, atsakingi asmenys, abstraktūs laukiami rezultatai. Daliai numatytų priemonių trūksta konkretumo (pavyzdžiui, uždaviniui „Organizuoti sistemingą tėvų švietimą ir informavimą“ numatyta priemonė – „Organizuoti tėvų pedagoginį, psichologinį ir kitokį švietimą“, o laukiamas rezultatas – „Tėvai padeda vaikams mokytis ir integruotis į visuomenę“, uždaviniui „Propaguoti mokinių ir mokytojų kultūringo bendravimo pavyzdžius“ numatyta priemonė – „Tobulinti klasės vadovų veiklą“, laukiamas rezultatas – „Efektyvi klasių vadovų veikla, draugiška aplinka“). Metinio veiklos plano tikslai ir uždaviniai susiję, plane numatytos jiems įgyvendinti priemonės, terminai bei atsakingi asmenys, tačiau visiškai nenumatyti laukiami rezultatai, todėl neaišku, ko mokykla tikisi iš numatytų uždavinių ir suplanuotų priemonių (pavyzdžiui, uždaviniui „Taikyti mokymo metodų įvairovę“ numatytos priemonės – atviros pamokos, pranešimai, didaktinė medžiaga, olimpiados, konkursai, varžybos). 2010–2013 metų strateginiame plane, 2013–2014 m. m. veiklos plane nenumatyti planų įgyvendinimo aptarimai, nesuplanuotos lėšos. Visų metodinių grupių veiklos programose pakartojami metiniame veiklos plane nurodyti tikslai, uždaviniai. Metodinėje taryboje susitarta, kad metodinės grupės rašant programas naudosis vienodomis formomis, kurias sudaro šios skiltys: planavimas; dalykinės ir metodinės kvalifikacijos tobulinimas ir sklaida; renginiai, parodos; konkursai, varžybos,

olimpiados; projektinė veikla. Peržiūrėjus metodinių grupių veiklos programas, pastebėta, kad jos dera tik iš dalies su mokyklos veiklos planu, nes suplanuotos priemonės daugiau orientuotos į mokinių rengimą dalyvauti olimpiadose, konkursuose, varžybose, mokytojų kvalifikacijos kėlimą. Atskirų dalykų mokytojų ilgalaikiai planai (vienuose mokyklos dokumentuose rašoma, kad tai teminiai planai, kituose – ilgalaikiai teminiai planai) dera su mokyklos metiniu veiklos planu tik iš dalies. Dokumentų analizė parodė, kad mokykloje trūksta bendrų sutarimų dėl planavimo formų pasirinkimo. Metodinės grupės rengia programas, kai kurios savivaldos institucijos – planus. Visuose dokumentuose beveik tos pačios skiltys, tik neaišku, kuo skiriasi programa nuo plano. Iš dokumentų ir pokalbių su mokyklos vadovais paaiškėjo, kad kiekvienais metais yra rengiama mokslo metų veiklos ataskaita, kuri pristatoma Mokytojų tarybai. Ataskaitoje apžvelgiama, kaip sekėsi įgyvendinti suplanuotą veiklą per mokslo metus. Kitoms mokyklos savivaldos institucijoms planų įgyvendinimas ir jų poveikis nepristatomi. Išanalizavus 2010–2013 metų strateginį planą, 2013–2014 m. m. veiklos planą, pastebėta, kad nėra ankstesnių planų įgyvendinimo įvertinimo, todėl sunku nustatyti, kiek mokyklos veiklos planavimas turi įtakos mokykloje vykstantiems pokyčiams.

Mokyklos savęs vertinimas priimtinas. Ugdymo įstaiga priklauso Kokybės siekiančių mokyklų klubui. Įsivertina veiklą mokykla naudojasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis. Direktorius įsakymu sudaryta veiklos kokybės įsivertinimo grupė (toliau – VĮG), kurios koordinatorė yra direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Darbo grupė kiekvieniems mokslo metams sudaro kalendorinį planą. Anketavimui atlikti mokykloje pradėdama naudoti programa IQES online.lt. Pokalbio metu VĮG nariai sakė, kad visą mokyklos veiklos įsivertinimą (platusis įsivertinimas, rezultatų pristatymas Mokytojų tarybai, Metodinei tarybai, rodiklių giluminiam įsivertinimui pasirinkimas, iliustracijų kūrimas, įsivertinimo atlikimas naudojant anketavimo, pokalbių metodus) atlieka sudaryta darbo grupė. Išanalizavus darbo grupės parengtas iliustracijas, pastebėta, kad dalis sukurtų iliustracijų ne visai atitinka Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijas, trūksta aiškumo (pavyzdžiui, rodiklio 2.6.2. 4 lygio iliustracijoje rašoma: „vertindami mokinius beveik visi mokytojai turi savo individualius planus“, o 2 lygio – tekstas tas pats, tik vietoj „beveik visi“ nurodyta „ne visi“). Dokumentuose užfiksuota, kad metodinės grupės, išanalizavusios stipriąsias ir silpnąsias veiklos puses, apsvarsto ir pateikia pasiūlymus, ką reikėtų tobulinti, tačiau peržiūrėjus metodinių grupių protokolus, tik vienos metodinės grupės dokumentuose užfiksuotas toks svarstymas. Mokyklos veiklos įsivertinimo medžiaga yra publikuojama interneto svetainėje. Iš dokumentų, pokalbių galima teigti, kad įsivertinimo rezultatai naudojami rengiant mokyklos veiklos ir ugdymo planus. Įsivertinimo veiklos rezultatai kasmet pateikiami mokytojams, tačiau mokiniai, darbuotojai ir tėvai su įsivertinimo išvadamis nesupažindinami. Tik dalies mokytojų (klasės vadovų) individualiosiose programose detalizuojama, kaip bus sprendžiamos veiklos įsivertinimo metu nustatytos problemos (pvz., dėl bendruomenės santykių, klasių mikroklimato).

Vadovavimo stilius geras. Valdymo demokratiškumas tinkamas, o lyderystė vertinama patenkinamai. Mokyklai vadovauja kompetentingi, energingi ir dažniausiai atsakingai žiūrintys į darbą vadovai, kurie naudojasi aktualiausia šiuolaikine informacija, pakankamai veiksmingais vadovavimo įgūdžiais: gebėjimu inicijuoti, komunikuoti, organizuoti personalo darbą ir mokymą, deleguoti įpareigojimus. Pokalbių metu dauguma bendruomenės narių teigė, kad vadovai išklauso, duoda patarimų. Direktorė ir viena pavaduotoja ugdymui turi antras vadybines kvalifikacines kategorijas, o kita pavaduotoja ugdymui vadybinį darbą dirba neseniai, tačiau labai stropiai ir pareigingai, ketina atestuotis trečiajai vadybinei kvalifikacinei kategorijai. Mokyklos vadovai kaip veiklos stiprybę ir sėkmę išskiria komandinį darbą. Pastaruosius metus didelis dėmesys skiriamas modernios aplinkos kūrimui ir plėtojimui (daugumos mokytojų darbo vietos kompiuterizuotos, kabinetai aprūpinti daugialypės terpės projektoriais, modernizuota aktų salė, pritaikant ją konferencijoms ir seminarams). Vadovai taip pat inicijavo mokyklos bendruomenės dalyvavimą projektuose „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 klasių) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“ ir „Pradinio ugdymo tobulinimas“, kurie daro tiesioginę įtaką ugdymo procesui.

Mokyklos interneto svetainėje išdėstyta valdymo struktūra. Tai palengvina suinteresuotiems asmenims gauti reikiamą informaciją, taupo jų laiką. Mokinių, mokytojų, darbuotojų teigimu, vadovų santykiai su mokyklos darbuotojais, mokiniais ir jų tėvais dažniausiai grindžiami savitarpio supratimu, pasitikėjimu, tolerancija, geranoriškumu, demokratiškumu. STA duomenimis, 94,3 proc. mokytojų pasitiki mokyklos vadovais, jų kompetencija. Išanalizavę mokyklos dokumentus, STA, apibendrinę pokalbius, vertintojai konstatuoja, kad valdymo demokratiškumas ir pokyčių inicijavimas yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Mokykloje toleruojamos įvairios nuomonės, jaučiama tarpusavio pagarba. Mokyklos vadovai teigė, kad dauguma pedagogų yra išipareigoję mokyklai: noriai dirba darbo grupėse, organizuoja renginius, rengia ir įgyvendina projektus. Iš pokalbių su mokyklos savivaldos institucijų atstovais paaiškėjo, kad lyderius jie mato skirtingus. Nebuvo nė vieno asmens, kurį būtų paminėję visų savivaldos institucijų atstovai. Mokinių tarybos nuomone, lyderiai mokykloje – lietuvių k. mokytoja, kuri atsakinga už renginius, kiti mano, kad tai galėtų būti anglų k., matematikos mokytojos. Mokyklos tarybos nariai teigė, kad lyderė yra direktorė. Metodinių grupių pirmininkai renkami rotacijos principu, iš dalies atsižvelgiant į mokytojų turimą kvalifikacinę kategoriją, darbo patirtį. Iš dokumentų analizės, pokalbių ir kitų informacijos šaltinių galima teigti, kad didžiąją atsakomybės dalį dėl įvairių mokyklos veiklos aspektų prisiima vadovai.

Personalo valdymas neblogas. Personalo komplektavimas vertinamas gerai, o dėmesys personalui ir personalo darbo organizavimas yra priimtini. Mokykloje dirba pakankamai kvalifikuotų pedagogų, pedagoginės pagalbos specialistų bei aptarnaujančio personalo, visi turi reikiamą išsilavinimą. Mokytojai yra įgiję pakankamai aukštas kvalifikacines kategorijas: dirba 1 mokytojas ekspertas, 25 mokytojai metodininkai, 11 vyresniųjų mokytojų, 6 mokytojai. Specialiąją pedagoginę ir socialinę pagalbą mokiniams bei jų tėvams mokykloje teikia specialistų komanda: socialinė pedagogė, specialioji pedagogė, logopedė. STA duomenimis, 74,8 proc. mokinių teigia, kad mokytojai juos gerai parengia kontroliniams darbams. Iš pokalbių su bendruomene paaiškėjo, kad mokykloje reikėtų įsteigti psichologo etatą, nes daugėja mokinių, kuriems reikalinga psichologinė pagalba. Mokyklos vadovai pateikė informaciją, kad jaunų specialistų jau keletas metų neateina dirbti. Aptarnaujančio personalo darbuotojai geba tenkinti mokyklos bendruomenės narių poreikius, savo darbą dirba atsakingai. Išanalizavę dokumentus, STA, apibendrinę pokalbius su mokyklos bendruomenės nariais, vertintojai konstatuoja, kad tinkamas mokytojų išsilavinimas ir kvalifikacija yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Pokalbiuose mokyklos bendruomenė teigė, kad vadovai dažniausiai pagarbiai ir dalykiškai bendrauja su visais mokyklos darbuotojais, pakankamai apgalvotai ir kryptingai organizuoja pedagogų mokymą. Mokykla turi parengusi 2013 metų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programą, tačiau jos uždaviniai yra šiek tiek abstraktūs: „sudaryti sąlygas pedagoginiams darbuotojams nuolat tobulėti ir modernizuoti ugdymosi procesą: nuolat analizuoti, tirti ir spręsti veiklos problemas“ ir iš dalies dera su 2013–2014 m. m. veiklos planu, kurio uždaviniai konkretūs, orientuoti į mokymo metodų įvairovę, vertinimo ir skatinimo sistemą, diferencijavimą skiriant namų darbus. Dokumentuose rašoma, kad 2011–2012 m. m. penkis ir daugiau seminarų išklaušė 72 proc. mokytojų. Lėšų trūkumas neleidžia mokykloje dažnai organizuoti seminarų. Nors mokytojai kvalifikacijos tobulinimo renginiuose įgyja žinių, tačiau tiesioginiame savo darbe jas taiko nepakankamai (sritis „Ugdymasis ir mokymasis“ išorinio vertinimo metu įvertinta patenkinamai).

Darbuotojų teisės ir pareigos apibrėžtos vidaus Darbo tvarkos taisyklėse, pareigybių aprašymuose. Mokykloje yra susitarta dėl skatinimo ir bausmių, vyrauja pozityvus požiūris į atliekamą darbą. Pokalbiuose mokytojai sakė, kad dažniausiai už gerus veiklos rezultatus skatinami žodinėmis padėkomis, Padėkos raštais. Kalbinti aptarnaujančio personalo darbuotojai neprisiminė, kada būtų gavę padėkos raštų. Mokykloje iš dalies paveikiai organizuojamas komandinis darbas. Metodinės tarybos nariai teigė, kad mokytojai dirba metodinėse ir kitose darbo grupėse, tačiau jų veikla ne visada pakankamai rezultatyvi, orientuota į mokinių pasiekimus, jų lūkesčius. STA duomenimis, tik 62,8 proc. mokytojų pritaria teiginiui „Mūsų mokykloje beveik visose pamokose

orientuojamasi ne į žinių perdavimą, bet į mąstymo ugdymą, praktinį žinių panaudojimą, skatinamas aktyvus mokinių mokymasis, daugiau nei pusėje pamokų taikomi aktyvieji metodais“.

Materialinių išteklių valdymas mokykloje neblogas. Lėšų vadyba vertinama tinkamai, o turto vadyba ir patalpų panaudojimas – patenkinamai. Mokyklos lėšos tvarkomos pagal Tauragės rajono savivaldybės ir valstybės reglamentuotą tvarką. Biudžetą sudaro savivaldybės biudžeto, Mokinio krepšelio, specialiųjų programų, 2 procentų gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM), projektų lėšos. Mokinio krepšelio lėšų nepakanka ugdymo planui realizuoti, todėl beveik visos Mokinio krepšelio lėšos, skirtos spaudiniams, pedagogų kvalifikacijai kelti, perkeliama į pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio fondą. Biudžeto lėšų užtenka tik būtiniausioms reikmėms patenkinti. Papildomos pajamos gaunamos iš sporto salės, valgyklos nuomos. Per metus šių lėšų gaunama apie 4000–5000 Lt. Pasikeitus mokesčių dydžiams bei ekonominės krizės metu sumažėjus darbo užmokesčiui, mažiau gaunama ir 2 proc. GPM (2012 metais – 9633 Lt, 2013 metais – 6988 Lt). 2012 metais per projektinę veiklą įsisavinta 19400 eurų, 3900 litų, 2013 metais – 2500 litų. Biudžetinių ir nebiudžetinių lėšų tvarkymas (kaupimas, skirstymas ir naudojimas) dažniausiai yra viešas ir skaidrus bei atitinka mokyklos strategiją. Pokalbiuose dauguma mokyklos bendruomenės narių akcentavo, kad direktorė supažindina su mokyklos finansine padėtimi, kartu tariamasi, kaip panaudoti turimas lėšas. STA duomenimis, 94,3 proc. apklaustųjų mokytojų pasitiki mokyklos vadovais, jų kompetencija. Išanalizavę dokumentus, STA, apibendrinę pokalbius su mokyklos bendruomenės nariais, vertintojai konstatuoja, kad lėšų vadyba yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Mokyklos materialiniai ištekliai iš dalies atitinka mokyklų aprūpinimo standartus, mokyklos poreikius, ugdymo procesą. Daugeliui kabinetų reikalingas kapitalinis remontas, ypač susidėvėjusi grindų danga. Vadovai teigė, kad savivaldybė tam lėšų neskiria, o mokykla savo turimomis lėšomis grindų dangą gali pakeisti tik kai kuriuose kabinetuose. Mažėjant mokinių skaičiui dalį patalpų mokykla išnuomojo Kauno kolegijos Tauragės skyriui ir A. Vymerio bibliotekai. Daugumoje kabinetų mokykliniai baldai seni. Mokykla dalyvaudama „Mokyklų tobulinimo programos plius“ projektuose yra atnaujinti baldus tik 3 kabinetuose 5–10 klasėse, iš 2 proc. GPM atnaujinti baldai pradinių klasių 4 kabinetuose. Informacinių technologijų kabinete įrengta 12 kompiuterizuotų darbo vietų mokiniams. Daugiau kaip pusę visų mokomųjų kabinetų aprūpinti kompiuteriais ir daugialypės terpės projektoriais (26 kompiuteriai, 18 daugialypės terpės projektorių, 2 interaktyvios lentos). Taip pat mokykla turi nemažai įvairių dalykų mokomųjų priemonių, kompiuterinių programų. Mokykla bibliotekos neturi, yra tik skaitykla, kurioje įrengtos 3 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga mokiniams. Skaitykloje yra kaupiami ir saugomi ugdymo procesui reikalingi leidiniai, pedagoginė literatūra. Vizito metu buvo vertinamas patalpų tinkamumas mokytis, jaukumas, estetiškumas; informacijos šaltinių ir mokymosi priemonių kiekis, tinkamumas ir panaudojimo veiksmingumas; erdvių, patalpų pritaikymas ir naudojimas ugdymo procesui. Šio pamokos aspekto vertinimai pateikti 9-oje lentelėje.

Mokymosi aplinkos apibendrintas vertinimas (N=85)

9 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos	26 pamokos	51 pamoka	1 pamoka
8,2 proc.	30,6 proc.	60,0 proc.	1,2 proc.

Surinkę faktinius duomenis išorės vertintojai konstatuoja, kad 29 pamokose (34,1 proc.) mokytojai tikslingai naudojo kompiuterį, daugialypės terpės projektorių ar interaktyvią lentą, kuriais naudojantis aiškinta nauja pamokos medžiaga, rodyti filmai, klausyti įrašai, pristatyti mokinių parengti darbai. Vertintojai taip pat fiksavo, kad 33 pamokose (38,8 proc.) mokytojai tinkamai naudojo įvairias vaizdines, daiktines mokomąsias priemones. Tai fiksuota 1a, 3a kl. matematikos, 4b kl. kūno kultūros, 7b kl. fizikos, 6b kl. gamtos ir žmogaus, 8a kl. biologijos ir

žmogaus saugos, 3b, 10a kl. muzikos, 9 kl. etikos, 2a, 4a kl. lietuvių k., 5 kl. dailės pamokose, 2 – 3 kl. specialiosiose ir 3–4 kl. logopedinėse pratybose.

Ugdymo procesas, neformalusis švietimas, renginiai vyksta pakankamai saugioje aplinkoje. Pastato būklė ir estetinis vaizdas yra neblogi. Mokykla turi suremontuotą aktų salę, 2 sporto sales, įrengtą stalo teniso salę, bet neturi stadiono, todėl naudojasi šalia esančiu miesto stadionu. Mokykla turi leidimą – higienos pasą, tačiau pokalbių metu dauguma bendruomenės narių sakė, kad reikalinga mokyklos renovacija, nes patalpose šalta. Išorės vertintojai fiksavo, kad kai kurie užsienio kalbų kabinetai maži, neatitinka higienos normos (HN 21:2011), kai kurios fizikos, chemijos pamokos vyksta nepritaikytuose tiems dalykams kabinetuose.

IV. MOKYKLOS ĮSIVERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Mokyklos įsivertinimas atliekamas vadovaujantis Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ISAK – 607 .

Veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariai išrinkti Mokytojų tarybos posėdyje, į VĮG deleguoti metodinių grupių atstovai ir kiti mokytojai, atsižvelgiant į jų kompetencijas (pavyzdžiui, informacinių technologijų mokytoja padeda greičiau apdoroti gautus rezultatus). Iš viso VĮG sudaro 6 nariai. VĮG sudėtis nėra pastovi, ji keičiama atsižvelgiant į situaciją.

Mokykloje iš dalies teisingai suprantamas veiklos kokybės įsivertinimo prasmingumas ir nauda. Ugdymo įstaiga neseniai įsijungė į Kokybės siekiančių mokyklų klubą: 2012–12–07 susipažinta su Prienų Revuonos vidurinės mokyklos patirtimi, dalyvauta Tauragės „Šaltinio“ pagrindinėje mokykloje vykusioje konferencijoje „Veiklos kokybės vertinimo reikšmė mokyklos pažangai“. Siekdamas įgyti daugiau teorinių ir praktinių įsivertinimo žinių direktorė ir pavaduotoja ugdymui dalyvavo mokymuose, vykusiuose Jonavos rajono Bukonių pagrindinėje mokykloje.

Kiekvienais metais mokykloje atliekama lyginamoji dvejų mokslo metų pasirinktų tobulinti rodiklių analizė, aptariami stebėti pokyčiai. Metodinėse grupėse išskiriamos 5 stipriosios ir 5 silpnosios veiklos savybės ir pateikiami problemų sprendimo būdai. Mokytojų tarybos posėdyje bendrai sudaromas plačiajame įsivertinime pasikartojantis silpnųjų pusių penketuko sąrašas. Informacija perduodama Metodinei tarybai, kuri, remdamasi gautais duomenimis, planuoja tikslus ir uždavinius mokslo metams. Pavyzdžiui, po 2010–2011 m. m. atlikto plačiojo įsivertinimo buvo nutarta sutelkti dėmesį ir veiklas rodiklių 4.5.1., 1.1.6. ir 4.2.1. tobulinimui, o 2012–2013m. – 1.1.6., 2.3.1., 2.6.2. Kuriant 4 ir 2 lygio iliustracijas dažniausiai naudojami įsivertinimo metodikoje aprašyti vertinamieji žodžiai: (pvz., 4 lygio kokybės epitetai: „veiksmingai“, „aiškiai“, „išsamiai“, „beveik visi“, „veikia sistema“). Siekdama įvertinti pasirinktų rodiklių pokyčius, mokykla dažniausiai apsiriboja anketavimu. Pavyzdžiui, rodiklį 4.2.1. pirmu ir antru lygiais įvertino 47 procentai respondentų, o po kitais metais vykusios apklausos – 44 procentai. Net ir nežymus teigiamas pokytis mokyklai reiškia patobulėjimą, todėl Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai pateiktoje informacijoje randami tokie įrašai: „Šiek tiek patobulinome, bet laukiamo rezultato nepasiekėme, kitais metais nebetobulinsime“. Tačiau rodiklis 2.4.3. mokyklai yra labai svarbus ir reikšmingas, todėl jis pasirinktas tobulinti toliau.

Pradėjus tobulinti pasirinktus rodiklius, atsirado daugiau integruotų pamokų, o tai sudarė galimybių padaryti ugdymo procesą įdomesnę, skatino mokinių motyvaciją; pradėjus daugiau vykdyti mokyklinių projektų, pagerėjo mokinių ir mokytojų tarpusavio santykiai; į pamokų tvarkaraštį įtraukus konsultacines valandas, dalis mokinių, esant poreikiui, turi galimybių papildomai pasikonsultuoti – pagilinti žinias arba likviduoti ugdymosi sunkumus. Verta atkreipti dėmesį, kad paskutiniuosius dvejus metus tobulinimui pasirenkamas tas pats rodiklis 1.1.6., nes mokyklos netenkina „žema mokinių elgesio kultūra“.

Geriausiai įsivertino tikslingumą supranta mokyklos vadovės. Pokalbiuose jos teigė neišsivaizduojančios, kaip būtų galima parengti svarbiausius mokyklos dokumentus, ypač veiklos programas, nesant įsivertinimo išvadų ir rekomendacijų. Šiuos teiginius patvirtina 2013–2014 m. m.

veiklos plano analizė. Suformulavus tris mokyklos veiklos tikslus („1.Ugdymo turinio aktualizavimas, pritaikant mokėjimo mokytis ir mokyti kitus kompetencijas“; „2.Kurti mokyklą, kurioje būtų gera mokytis ir dirbti“; „3.Ugdyti tautinę savigarbą“), iškeliami konkretūs uždaviniai, kai kurie tiesiogiai besisiejantys su pasirinktais tobulinti rodikliais (taikyti metodų įvairovę, tobulinti vertinimo ir skatinimo sistemą, diferencijuoti namų darbų skyrimą, skatinti kultūringą bendradarbiavimą). Tačiau metodinių grupių darbo planų analizė leidžia teigti, kad būtent šioje grandyje ir „nutrūksta“ numatomų veiklų siejimas su įsivertinimo duomenimis. Metodinių grupių planuose akcentuojami įvairūs akademiniai ir tradiciniai renginiai, kvalifikacijos kėlimas, turintys mažai sąsajų su pasirinktais tobulinimo prioritetais.

Mokyklos administracijai radus finansinių galimybių apmokėti už darbą VĮG nariams, padidėjo motyvacija ir atsakomybė atlikti įsivertinimą atsakingiau ir kokybiškiau. Tikėtina, kad grupės narių pasiryžimas dirbti pasinaudojant IQES online.lt galimybėmis, sudarys daugiau galimybių tobulinti pasirinktas ugdymo proceso veiklas, ieškoti ir rasti optimaliausius problemų sprendimo būdus.

Išorės vertintojų komanda nuoširdžiai dėkoja mokyklos direktorei S.Bastakienei, pavaduotojoms ugdymui A.Venckienei, R.Poškienei ir visai bendruomenei už nuoširdų, pozityvų ir konstruktyvų bendravimą bei bendradarbiavimą, svetingumą, geras darbo sąlygas.

Mokyklų veiklos kokybės
išorinio vertinimo skyriaus vedėja

Snieguolė Vaičekauskienė